

10 GEBODEN

10 VERHALEN

10 BELEVINGEN

DEKALOOG

SKaGeN

In DEKALOOG volg je zes mensen, een vader, een dochter en een moeder, een minnares, een dokter en een moordenaar, over een periode van bijna 25 jaar. Van begin 2000 tot nu. Je kijkt mee over hun schouder terwijl ze keuzes maken, grenzen overschrijden en proberen te begrijpen wat goed en kwaad vandaag nog betekenen. Je beleeft hun wereld op plekken waar je het niet verwacht: in een chat, op de radio, in een museumzaal, een boek, een Instagram Challenge ... en uiteindelijk in een theaterzaal.

Dit mag je van DEKALOOG verwachten:

HONOUR (your parents) - een chatstory via je telefoon

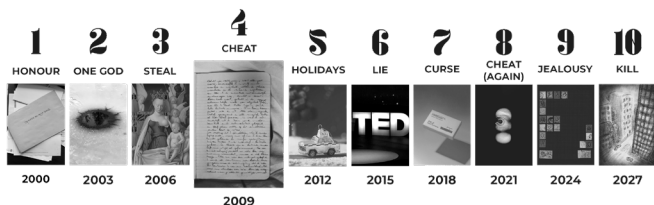
ONE GOD - een radiopodcast die je niet meer loslaat

STEAL - een video-installatie in het KMSKA

CHEAT - novelle die je meer vertelt dan je had verwacht

HOLIDAYS – een Instagram Challenge

En als kers op de taart: de theatervoorstelling. Het moment waarop alle verhalen samenkomen, en waar jij getuige bent van de ontknoping. Tot slot wandel je met een heuse Graphic Novel onder de arm naar huis.

Eerste druk december 2025

© Mathijs F Scheepers, Dagmar Dierick 2025

© Illustraties: Lidia Nagibina 2025

Omslagontwerp: Lidia Nagibina

Vormgeving binnenwerk: Lidia Nagibina

Foto's © Hanne Franssen

www.mathijfscheepers.be

www.skagen.be

www.dekaloog.be

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur.

Vlaanderen
verbeelding werkt

4.

CHEAT

The final disappointment.

Gedurende alle jaren van mijn twijfelachtige leven was er één vaste waarde. Een ijkpunt, een metronoom, een veilig baken van rust, geluk en vertrouwen. Een nimmer aflatende bron van uppers, hoe kaal het landschap eromheen soms ook was. Zelfs al was het gehaast of onderbroken, gedwongen of ronduit teleurstellend, altijd eindigde het in crescendo. Het definitief uitvallen van deze oer-krachtcentrale is iets dat nooit tot de mogelijkheden heeft behoord. Een intellectueel onbezocht land, onbewerkt, onontgonnen. Onbekend en zeer zeker onbemind.

In ons samenzijn met een ander, komt het ons voor dat we die ander kunnen leren kennen, en dat deze kennis langzaam breder en dieper kan worden, als we maar genoeg tijd en woorden met die andere mens delen. We zijn ervan overtuigd dat gedeelde ervaringen gemeenschappelijke stippen vormen, knooppunten waar levens samenkomen en zich verstrengelen op voor het overige gescheiden levenslijnen. We gaan ervan uit dat deze stippen na verloop van jaren een ketting vormen die onze band met die ander verdiept en uitiem ook zin geeft, want de tijd verstrijkt en

hoe ouder we worden, hoe meer we voelen dat het leven zich aan ieder van ons apart aandient.

Maar de peilloze diepte, de kern van een ander zijn bestaan, wat de ander waarlijk voelt en hoe die ander waarlijk is, daar hebben we, als we eerlijk zijn met onszelf, het raden naar. Daarvoor zouden we samen moeten zijn als de ander alleen is, toegang verwerven tot plekken diep in diens hoofd en diens gedachten, daar waar geen ander ooit kan komen, maar dat is onmogelijk.

Één moment gunt ons echter, telkens opnieuw, een ongesluierte blik achter dat gordijn. Een korte flits van helderheid en inzicht, een diepe, haast onmeetbare verbinding: het orgasme. Het is in die vleeselijke overgave van lijf en leden dat de ziel zich openbaart en ons, hoe kortstondig ook, eraan herinnert dat er meer is dan wat we tot dan toe meenden te ontwaren in die ander. Daarom zijn we vaak zuinig met het delen van die onvergunde toegang, schermen we onszelf af, of slaan we zelfs aan het veinzen. Want dat ogenblik van heldere waarheid en zuiverheid is voor onszelf even zeldzaam als

voor de toeschouwer die er op dat moment deelachtig aan is. Het herinnert ons aan ons ultieme verlangen: onszelf waarlijk kennen en kunnen zien.

Als er één ding is waar we meesters in zijn, is het onszelf iets voorspiegelen. Hoe treffend dan ook de metafoor van Narcissus die verliefd wordt op zijn spiegelbeeld. De kern van deze mythe wordt echter al te vaak over het hoofd gezien: in de spiegel meent Narcissus zichzelf te zien, maar een spiegelbeeld is de absurde inversie van het zelf. Geen mens ziet Narcissus ooit zoals hij zichzelf ziet in de weerspiegeling. Het is in deze vaak onbenoemde realiteit dat zich de nucleus van de Narcissus vertelling bevindt: als het gaat over onszelf zien, zijn onze ogen de onbetrouwbaarste gids. Het is een inzicht dat tot ontluistering leidt bij Narcissus, en bij uitbreiding bij elke mens. En het lijkt dan ook dat een andere mythische figuur, Sisyphus, hier soelaas kan bieden.

Zoals Camus reeds schreef, is het tijdens het afdalen van de berg, nadat Sisyphus de steen helemaal naar boven heeft gerold, loslaat en de steen wederom naar beneden ziet rollen,

het is tijdens deze afdaling, tijdens dit loslaten, dat Sisyphus waarlijk gelukkig is. Een loslaten dat zijn gelijke vindt in het menselijk orgasme, dat zich na intense en noeste arbeid, of diep doorleefde en wederzijds genoten inspanning, openbaart aan de mens en waarlijk geluk serveert op een bedje van glorieus, maar helaas ook zeer tijdelijk, inzicht in zichzelf.

Al deze gedachten maakten zich van mij meester kort na mijn noodlottige bezoek aan onze huisarts die, zoals het een goede dokter betaamt, rechtuit de waarheid sprak en mij, en elk ander mens in de toekomst, aldus definitief beroofde van de vrije blik op de mens die ik echt ben. Het is dit afgrijzen dat u, beste lezer, mee dient te nemen bij het tot zich nemen van het relaas dat hieronder volgt. Het is deze mens die vanuit deze toestand handelt, daarbij niet vragend om uw begrip of vergiffenis. Hij wil enkel verslaggever zijn van wat er zich in zijn leven voordeed en hoe hij zichzelf in deze omstandigheden zag handelen. Niet meer en niet minder. Een mens op de dool, beroofd van het zicht op zichzelf,

met een floue einder in zicht, daarmee verbeeldend dat elke grens verdwenen leek, elk doel onbestemd, elk einde zoek.

Maandag.

De dokter heeft me onderzocht, een paar testen gedaan, en zei me ronduit dat er geen hoop is. Nu niet en later ook niet. Nooit.

“Dat geloof ik niet.”

“Dat zijn de feiten.”

“Hou je van mij?”

Uiteraard wilde ik ja zeggen tegen Nadia, maar de dokter had gezegd dat ik van haar moest scheiden, dat dat alles makkelijker zou maken, zeker omdat ze een fijne vrouw is waar ik van hou.

“Je houdt van mij, maar je durft het niet zeggen. Liefde gaat niet over gymnastiek in bed.”

“Niet alleen, maar dat ook”, hoorde ik uit mijn mond komen.

“Dat is biologie. Liefde zit in het hart, niet tussen de benen. Het gaat om wat er is, niet om wat er niet is.”

“Nadia, je bent nog jong. Je zal iemand anders vinden... als je dat nog niet hebt gedaan tenminste.”

“Nee. Ik heb nog niemand gevonden. Trouwens, sommige dingen kun je beter niet zeggen.”

Trouwens, sommige dingen kun je beter niet zeggen ... Zo installeerden sluipende twijfel en permanente achterdocht zich van het ene op het andere moment in mijn hoofd. *Sommige dingen kun je beter niet zeggen, wilde ik zeggen*, maar dat had zij net gezegd, dus zei ik het niet. Zeven woorden en je leven splijt zich daar en dan in twee, in de tijd voor *de zeven* en een tijd na *de zeven*. Haar woorden hakten in op mijn vertrouwen als een botte bijl in een weerloos been: genadeloos en onherstelbaar. Bruut en onverdedigbaar.

“Marek, je bent eerlijk tegen me geweest. Je

hebt gezegd dat we niet meer kunnen vrijen. Dat is het medische oordeel. Maar ik wil bij je zijn ondanks dat, en ik hou van je. Mag ik je vasthouden? Gewoon stevig vasthouden?” Als er al schaamte was geweest in mijn leven, dan verbleekte die bij wat ik toen voelde. Ik wilde niets liever dan verdwijnen, oplossen in het hier-en-nu en niet meer wakker worden. Hamlet flitste even door mijn hoofd, maar de slaap die me werd aangeboden was niet die van de dood, want korte tijd later schrok ik wakker, nog steeds in haar armen.

“Nadia, slaap je?”

“Nee.”

“We hebben nooit een kind van onszelf gewild.”

“Nee, dat wilden we niet.”

“Misschien zou het makkelijker zijn geweest als we wel echt een kind van ons twee hadden gehad?”

“Misschien...”

Dinsdag.

Een van mijn vaste klanten benadert mij stellig en telkens weer alsof ik haar arts ben. Ook vandaag. Ze weet dat ik weet waar ze heen moet, 23 kilometer verderop, voor het grootste deel langs rustige wegen, dus de informatieve chitchat slaan we steevast over. Ze vlijt zich neer in mijn taxi alsof het haar bureau is, of beter nog, alsof mijn achterbank de sofa van haar psychiater is. Ze doet geen gordel om, maar klikt die wel vast achter haar rug omdat het alarmgeluid anders niet te harden is.

“Het punt is... ik heb een stem”, en ze steekt zonder verpinken een sigaret aan. “Ik zing. En mijn moeder heeft ambities voor mij. Maar ik heb een slecht hart en ik mag niet meer zingen, zeggen ze. Maar mijn moeder wil dat ik het blijf doen.”

“Wat zing je?”

“Bach of Mahler. Ken je die?”

“Ja, die ken ik.”

“Van den Budenmayer ook?”

“Nee.”

“Van den Budenmayer is heel moeilijk en ik zing het. En mijn moeder droomt ervan dat ik beroemd word. Dus moet ik geopereerd worden.”

“En wat wil jij?”

“Ik wil leven. Ik hoef niet te zingen. En ik ben bang.”

“Kan je mij geruststellen en zeggen dat er geen risico is?”

“Zo eenvoudig is dat niet, denk ik. Dat soort operaties worden toch alleen uitgevoerd als... Alleen als laatste redmiddel. Als er geen andere optie meer is.”

“En in mijn geval is er geen andere optie meer, toch?”

“Inderdaad, dat denk ik ook, ja.”

“Inderdaad! Het risico bestaat dat ik nooit meer zal kunnen zingen, maar alles hangt er-

van af hoeveel iemand nodig heeft.”

Het was de eerste keer dat een gesprek met haar zo stroef liep, ik had het gevoel dat ze me iets wilde laten zeggen dat ik niet wilde zeggen, ook al gebeurde dat niet. Zelfs als ik het nu herlees, sta ik nog steeds achter wat ik haar zei. Toch?

“Mijn moeder wil dat ik alles krijg, maar ik heb niet zoveel nodig.”

En toen maakte ze duidelijk dat de consultatie ten einde was. Ze zette haar hoofdtelefoon op en gooide haar sigaret achteloos door het raampje.

Diezelfde avond stond Nadia in de douche toen haar telefoon ging. En ik deed iets wat ik niet had moeten doen. Ik nam op. Achteraf verzon ik voor mezelf talloze redenen waarom ik had opgenomen, maar geen enkele kwam in de buurt van de waarheid. Een waarheid die ook voor mijzelf lange tijd buiten bereik bleef. Evenals het antwoord op de vraag of ik daar, op dat moment, mijn leven heb weggegooid.

“Hallo?”

“Oh. Kan ik Nadia spreken?”

“Ze is er niet.”

“Ik dacht dat ze thuis zou zijn.”

“Kan ik een boodschap doorgeven?”

“Ik bel later wel terug.”

Achter mij ging de deur open, net nadat ik haar telefoon weer op exact dezelfde plek en in exact dezelfde positie had teruggelegd. Nadia bleef in de deuropening staan en keek me aan. Ik heb nog getwijfeld om het telefoontje te wissen uit haar belgeschiedenis, maar was bang dat ik betrapt zou worden. Nu. Of later.

Gelukkig is achteloosheid mijn grootste talent en ik doe er gretig beroep op telkens ik me in nauwe schoentjes bevind. Ook toen. Dit keer was een rare vlek op mijn broek de redder in nood, de kunst van het liegen zit hem immers in de afleiding. Als je met iets

anders bezig bent, fop je iedereen, vooral je eigen geest, en die moet je in de eerste plaats mee hebben om te kunnen slagen in het spel van liegen en bedrog. Ironisch, want het leek erop dat ik deze keer aan het kortste eind zou trekken, maar dat merkt u later nog wel. Terwijl ik de rare vlek bestudeerde, hoorde ik Nadia vragen:

“Wat is dit, Marek?”

“Van den Budenmayer. Mooi, hè?”

“Prachtig. Ik heb het al eens gehoord precies, in een of andere film lijkt me.”

“Er was een telefoontje voor jou.”

De vlek op mijn broek is wel erg hardnekkig, zelfs een beetje spuug op mijn vinger helpt niet.

“Wie was het?”

En nu durven, durven de stilte te laten vallen, durven doen alsof je haar niet hebt gehoord.

“Heel mooie muziek.”

“Ik heb iets voor je gekocht. Wil je het passen?”

Triltril. Haar telefoon weer.

“Je telefoon gaat.”

Ze geeft geen krimp en neemt alle tijd om hem in de hand te nemen.

“Hallo?”

“Hallo, Nadia! Eindelijk ben je terug!”
(dit verzin ik natuurlijk, ik kon het niet horen)

“Wie? Oké. Oké, ik kom eraan. Ja. Dat is beter. Ik begrijp het. Ja. Natuurlijk, oké.”

Technologie is de spiegel van een samenleving. Ze toont ons waar de heersende waarden en normen liggen, ze geeft elke schaduwzijde een geborgen plek ver weg van het heldere licht van de openbaarheid en con-

fronteert de mens, ook tegen zijn wil, met zijn falen, maar slechts op één voorwaarde: altijd te laat. Zo creëert de technologie een droom waaruit het telkens opnieuw slecht wakker worden is.

Maar aan die fase zijn we nu nog niet toe, ik sta namelijk op het punt om aan één van die technologische dromen te beginnen: Die avond zoek ik naarstig alle mogelijke websites af om te kijken hoe ik haar telefoon stiekem kan af luisteren. En uiteraard bestaat zoiets. Als je het kan bedenken, bestaat het. Dat zei Picasso ook al.

Woensdag.

Één dag en één douche van Nadia later staat de applicatie ergens diep verborgen op haar telefoon en kan ik perfect meeluisteren wanneer haar telefoon gaat. Tring. Of beter gezegd trilll. We zijn samen in de woonkamer en daarom geef ik haar de nodige privacy, de vlek op de broek is uitgewerkt maar *hello and welcome to my new friend*: ‘het lastige neushaar’. Schijnbaar op zoek naar verlossing voor mijn nasale irritatie, trek ik me te-

rug in onze badkamer zodat zij in alle rust kan telefoneren.

“Hallo?”

“Nadia?”

“Hallo, mama!”

“Mijn witte sjaal en paraplu?”

“Ja, mama! Ik ben het niet vergeten, ik zal ze voor je gaan halen in je appartement.”

Ik verbreek de verbinding voor het gesprek gedaan is, trek een willekeurig neushaar met wortel en al uit zijn natuurlijke habitat en kan alleen maar vaststellen dat de app werkt. Pandora heet ie. De Pandora app. De eerste drie *beurten* zijn gratis. Ik heb een premium abonnement genomen, dat leek me wel gepast.

Donderdag.

“Ik heb aan je gedacht. Na ons laatste ge-

sprek heb ik een plaat gekocht.”

“Welke plaat? Van den Budenmayer?”

“Ja. Fantastisch.”

“Herinner je je er nog iets van?

“Heel mooi inderdaad.”

“Jammer dat je nooit meer zal zingen.”

“Dat vindt mijn moeder ook.”

“Ze heeft gelijk.”

“Marek, waar droomde jij van toen je zo oud was als ik?”

“Dat ik schrijver wilde worden.”

“Niet van het hebben van een huis, een ge-

zin... kinderen?”

“Nee. Daar heb ik nooit van gedroomd.”

Als ze is uitgestapt, rijd ik op het einde van de straat bijna een hond omver. Ik ben zo geschrokken dat ik er aan de kant van de weg even van moet bekomen en dan zie ik het: een schriftje is uit het handschoenvakje van mijn taxi gevallen:

MARIUSZ ZAWIDZKI
wetenschapsgeschiedenis
3e TRIMESTER

Wanneer ik thuis aankom, neem ik het boekje mee uit de auto en gooi het in de vuilniscontainer. Om tien minuten later weer buiten te komen, het eruit te vissen en zorgvuldig terug in het handschoenvakje te leggen. Dat niet sluit. Ook niet als ik het iets harder dichtklap. Rustig. Ademen. Zachtjes sluiten tot je de klik hoort. *Klik*. Voilà.

Baf. Het handschoenvakje valt opnieuw open. Goed, dit is het moment om diep in te ademen en los te laten. Het enige probleem is

dat het open handschoenvakje mij blijft aanstaren. Dit is een wedstrijd die ik niet kan winnen, zeg ik tegen mezelf en dus geef ik het op. Verslagen keer ik terug naar ons appartement.

Daar ligt Nadia op ons bed, met haar rug naar mij. Ik wandel zachtjes naar haar toe en blijf dan staan. Ze slaapt al. Toch? Ja, ze slaapt. Naast haar ligt er een boek op de grond. En haar handtas. Ik besluit het er op te wagen, neem heel voorzichtig haar handtas in mijn handen en ga de kamer terug uit. In de keuken haal ik er stuk voor stuk alles uit. Niets dat me helpt. Maar ook niets dat me geruststelt. En dan zie ik het: een klein, zorgvuldig opgevouwen papiertje, weggestoken tussen haar bankkaarten. Met daarop een telefoonnummer. Hetzelfde telefoonnummer dat haar een paar dagen geleden ook belde. Mijn lichaam mag me dan al in de steek laten, mijn geheugen nog niet.

Ik sluip de slaapkamer terug binnen en leg alles weer zoals het lag. Als ze zich nu omdraait ... *vlek op broek*, nee, *neushaar*, nee ... geen idee. Mijn gedachten zijn blank. Een boeddhist zou er jaloers van worden,

zo leeg is mijn hoofd. Gelukkig beweegt ze niet, en ik begin me rustig uit te kleden om me naast haar te leggen. Wat een nutteloos vehikel is dit lichaam geworden, niet langer in staat om fysiek uit te drukken wat het voelt. Werktuiglijk ga ik naast haar op mijn rug liggen, zonder haar aan te raken, en probeer zo stil mogelijk te ademen. Zelden zo hard niet willen bestaan. Mijn lijf loopt over van de conditionering, maar ik blokkeer het moeiteloos; heel ons inslaapritueel is op de kortst mogelijke tijd verschrompeld tot één groot ontwijkingsmanoeuvre, passief meesterschap is wat we samen beoefenen. Begeerte, waar is uw blos? Ze geeft niet thuis en in haar plaats komt de eenzaamheid zacht de kamer binnen geslopen en vult mijn lichaam met leegte, de leegte van de wanhoop.

Vrijdag.

“If you gonna do it, do it right”

(G. Michael)

Het loopt al tegen de avond en het heeft net geregend, de straten liggen er verlaten bij,

ideaal. Ik haal het zadel van mijn fiets en begin te rijden. Zonder zadel om op te steunen, lopen mijn benen al gauw vol, maar ik blijf trappen. Tot mijn benen op ontploffen staan. Uiteindelijk kan ik niet anders dan steun zoeken op het onthoofde fietskader. Dit is waar ik op heb gewacht, ik zet me neer en draai af naar de afdaling die ik voor ogen had. Een steile kasseistrook ramt in op wat er nog overblijft van mijn geslacht, de pijn is niet te harden. Finaal trek ik toch keihard aan mijn remmen. Tevergeefs, ik was gelukkig slimmer dan mezelf, voor ik vertrok, sneed ik beide remkabels over, om elk mogelijk moment van zwakte te ondervangen. De snelheid is intussen zo hard opgelopen dat uitwijken naar links of naar rechts om een beetje te vertragen geen optie meer is. Ik kan niet anders dan me overgeven aan de rest van de afdaling, in de wetenschap aan wat me op het einde wacht.

Een volstrekt nieuwe mengeling van woede en euforie maakt zich van mij meester en de tijd schakelt naar een ander dimensie. Zoals mensen vertellen dat hun auto-ongeval eeuwig leek te duren, zo vertoef ook ik plots in

een ander tijd-ruimtecontinuüm. Mijn snerpende gedachten maken plaats voor ruimte, licht en helderheid.

Mettertijd
Mettertijd verdwijnt alles
Je vergeet haar gezicht
En haar stem
Je hart slaat niet meer over
Je gaat haar loslaten
Dat weet je maar al te goed
Mettertijd, mettertijd
Verdwijnt alles
Die andere die je zocht
Waarop je wachtte, kletsnat, in de regen
Die andere die je ontdekte
In haar blik die de jouwe kruiste
Die je las tussen de regels
Die je ontwaarde in elke schaduw
Die jou volgde op je weg naar huis
Mettertijd, mettertijd
Vervaagt alles
Zelfs de mooiste momenten
In de supermarkt,
bij de droge voeding,

lachen aan kassa 4
en de zaterdagavond waarop de tederheid
vanzelf verdween
Mettertijd verdwijnt ze helemaal
zij die je snotneus verzorgde, elk pijntje, elk
gezeur
zij die de wind in je haren blies
voor wie je je uitsloofde
zoals een hond zich uitslooft
het geduld dat je niet opbracht
je bevroren handen tussen haar warme dijen
je gedachten die langzaam maar voorgoed
weggliden
al die verloren jaren
mettertijd, mettertijd is de liefde
op.

De vlucht vooruit, die volgde op de botsing
met het lage muurtje aan de voet van de hel-
ling die ik net was afgedenderd, was mooi,
langzaam, elegant. En eenzaam, net zoals de
landing. En de aftocht. Ik waagde het niet in
mijn broek te kijken, sommige dingen hoef je
niet te zien om ze te voelen, pas toen ik thuis
was, kleepte ik me langzaam uit, liet het bad
vollopen, en zonder één blik op de mogelijke

schade liet ik me in het warme water glijden. Pijn en verdriet smolten samen en eindelijk kwamen de tranen, de verlossing die zo lang op zich had laten wachten. Schokkend zat ik het water tot ik volledig afgekoeld was. Buiten was het inmiddels donker en zo zat ik daar, opgeslokt door de duisternis, mijn enige vriend en getuige.

Zaterdag.

Nadia is de witte sjaal van haar moeder vergeten. En ook haar paraplu. Of ik die kan gaan halen in het appartement van haar moeder? Nadia moet de hele zaterdag werken op de universiteit voor ze kan vertrekken, over en weer naar haar moeder in het woonzorgcentrum dat veel te ver buiten de stad ligt, en ik heb een paar uur vrij vandaag dus ik ga alles halen.

Nadia geeft me de sleutel van haar moeders oude appartement, maar beseft niet wat ze doet. Zelfs ik weet het op dat moment nog niet. Onderweg laat ik een kopie van de sleutel maken, omdat iets me zegt dat ik dat moet doen. Wanneer ik terug in de auto stap,

valt het handschoenkastje weer open. Het is leeg.

Aangekomen in de woning hangt de paraplu bij de deur zoals Nadia zei. Vervolgens loop ik door naar de slaapkamer waar de witte sjaal zou moeten liggen. Ik blijf het een fascinerende plek vinden nu haar moeder hier niet meer woont: alle meubels zitten onder witte lakens, maar er valt geen stofje te bespeuren. De witte sjaal ligt niet in de slaapkamer. Ik kijk verder rond en zie dan het *handschoenvakschriftje* op de salontafel liggen. Waar geen laken over ligt. Plots trilt mijn telefoon: Nadia belt. Niet naar mij. Als ik wil kan ik nu perfect meeluisteren ... Ik schakel de applicatie in en sta doodstil in het lege appartement.

TELEFOON

Hallo?

NADIA

Ik ben het.

TELEFOON

Hoi!

NADIA

Bel me niet meer thuis als het niet nodig is.

TELEFOON

Is er iets mis?

NADIA

Nee, niets. Op de universiteit is het beter.

TELEFOON

Tussen tien en zes?

NADIA

Tussen tien en zes.

Op dinsdag en donderdag om acht uur.

TELEFOON

Oké.

Ben je bij je moeder geweest?

NADIA

Wanneer?

TELEFOON

Ik heb een kaartje voor je geschreven.

Ik heb geschreven dat ik van je hou en dat ik

vandaag zou komen.

NADIA

Wat voor kaartje?

TELEFOON

Een kaartje met Barack Obama erop, omdat je zo blij bent dat hij president is geworden.

NADIA

Wanneer heb je dat kaartje verstuurd?

TELEFOON

Na onze laatste ontmoeting.

Dan verbreekt Nadia plots de verbinding en schakelt de applicatie automatisch uit. Ik neem het papiertje waarop ik het telefoonnummer schreef dat Nadia tussen haar bankkaarten bewaarde en bel het nummer. Een oudere vrouw neemt op en ik vraag of Mariusz thuis is. Ze zegt ja en roept hem. Zodra hij de telefoon overneemt en “hallo” zegt, leg ik in.

Een paar seconden later trilt mijn telefoon. Nadia. Ik sta nog steeds tussen de lakens in

het doodstille appartement. Ze vraagt waarom ik zonet niet opnam, waarom de lijn bezet was. Ik hou me van de domme en wijt het aan het slechte bereik bij haar moeder. “Haast je, mama heeft niet graag dat je daar bent zonder haar.”

Beneden gekomen, check ik de brievenbus en vind het postkaartje met YES WE CAN erop. Ik lees wat Mariusz heeft geschreven en ontdek twee schrijffouten. Twee! Ik twijfel om er met een rode balpen “3/10” op te schrijven, maar weet me te beheersen en leg alles netjes terug in de brievenbus.

“De Post zou het niet beter doen”, zeg ik wanneer ik haar kantoor op de universiteit binnenwandelen. Professor wetenschaps-geschiedenis Nadia kijkt me neutraal aan. Hoezeer ik ook iets probeer te ontwaren in haar blik, het lukt me niet. Ze is de perfecte spiegel voor mijn ziel én mijn wantrouwen. Of beter gezegd, dat was ze. Elke twijfel, elke onzekerheid die ik had over onze relatie, onze liefde, telkens opnieuw liet ik ze als een boemerang terug naar mezelf komen, er rotsvast van overtuigd dat het mijn taak,

mijn verantwoordelijkheid was: als ik haar niet vertrouwde, lag dat aan mij en moest ik haar daar niet mee lastig vallen. Het wees op mijn eigen gebrek aan vertrouwen, mijn zwakheid, en dus moest ik er mee aan de slag, niet zij. Haar ermee lastig vallen zou unfair zijn en de relatie nodeloos ondermijnen. Domheid, uw naam is man.

“Was er post bij mama?” Ik heb het geluk dat ik al half vertrokken ben, want de vraag treft me als een dolk, maar gelukkig in mijn rug. Afleiding, waar ben je? Nu! Snel! Ik draai me om en begin naar mijn autosleutel te zoeken, terwijl ik zo achteloos mogelijk vertel dat ik de brievenbus niet heb nagekeken. “Neem jij de auto maar om naar je moeder te rijden, ik red me wel.”. Ze neemt de sleutel aan en vraagt of de autopapieren in de wagen liggen. “Ja hoor, in het handschoenkastje.” Ik kijk haar strak aan. Ik begin dit zelfs leuk te vinden. Een klein beetje flirten met humor maakt het drama des te tastbaarder, toch? Maar ook nu geeft ze geen krimp. Wat een talent! Was zij een actrice en ik haar agent, we zouden bergen geld verdienen.

Ze rijdt straks van de universiteit rechtstreeks naar het appartement van haar moeder en niet naar het woonzorgcentrum, daar ben ik zeker van. Het is een beetje een gedoe voor ik er zelf geraak, zo zonder auto en wanneer ik eindelijk aankom, brandt er al licht, dat kan ik van buitenaf zien. Ik zet me op wacht, één verdieping hoger, in de trappenhal. Ik hoor haar kreunen tot in de gang. Of ik denk dat ik haar hoor, want in tegenstelling tot wat ik dacht, zijn er zoveel geluiden in de hal van het flatgebouw dat mijn verbeelding op hol slaat.

Dan gaat de deur van het appartement open en komt er een jongeman naar buiten. Mariusz? Hij doet zijn jas aan en stapt al fluitend de lift in. Ik wacht een paar minuten, in de hoop dat het stil wordt en waag dan mijn kans. Ik daal de trap af naar de voordeur, haal de gedupliceerde sleutel tevoorschijn en probeer hem heel voorzichtig in het slot te steken. Plots hoor ik voetstappen, of beter gezegd hakken, in de richting van de deur komen, wat was mijn plan eigenlijk, was ik vergeten dat zij nog binnen was? Ik trek de sleutel terug en haast me zo stil als ik kan

de trap terug op. Nadia komt naar buiten, haar haren in de war, ze trekt de deur dicht en draait hem op dubbel slot. Ze roept de lift en wanneer ze instapt, bekijkt ze zichzelf in de spiegel. Even denk ik dat ze weet dat ik er ben. Ik verstijf. Ziet ze me in de weerspiegeling? Dan sluit de deur van de lift en is ze verdwenen. Ik ben zo bang dat ze terugkomt, om wat voor reden dan ook, dat ik niet naar binnen durf te gaan. Alleen de gekopieerde sleutel test ik kort, om te checken of hij het wel degelijk doet. Dan verlaat ik het gebouw via de trappen, de koude nacht in.

Wanneer ik buiten kom staat mijn taxi pal voor de deur. Ik schrik zo hard dat ik even niet weet wat te doen en bijgevolg bewegingloos blijf staan, wat een eeuwigheid lijkt te duren. Uiteindelijk keer ik zo rustig als ik kan, zo snel mogelijk, met mijn rug richting taxi, terug op mijn stappen en verschuil me in de inkomhal. Ik wacht tot de automatische verlichting uitschakelt en sta vervolgens roerloos in het duister. Heel voorzichtig, zonder de detector te triggeren (dit moet echt een idioot zicht geweest zijn), slaag ik erin om onze auto weer in beeld te krijgen.

Nadia zit achter het stuur en staart roerloos voor zich uit. Dan doet ze de zonneklep naar beneden en bekijkt zichzelf in de spiegel. Het lijkt alsof ze in zichzelf poogt binnen te kijken, zo intens blijft ze staren. De spanning wordt bruusk gebroken door iets waar ze enorm van schrikt. Het handschoenvakje is opge gevallen.

Het is een tijdje geleden, maar nu moet ik toch lachen. En wanneer direct daarop het licht aanfloept door mijn ongecontroleerde bewegingen die werden opgepikt door de bewegingssensor, moet ik nog harder lachen, de tranen lopen echt van mijn wangen, zo sta ik daar in die stomme inkomhal van mijn schoonmoeder. Heerlijk toch. Een enorme verlichting (pun not intended) en ontspanning maken zich meester van mijn lichaam, ik denk "Fuckem-all!" - *ik wou dat ik het kon* - en stap gewoon naar buiten, zonder de angst om betrap te worden door haar, zonder al die verkramping die al maanden mijn leven beheerst en ik zie nog net de achterzijde van onze auto om de hoek verdwijnen, terwijl ik de heerlijk koude lucht opsnuif als was het een eersteklas lijn coke *straight from*

tha boat.

Zondag.

De volgende ochtend komt ze thuis, ze is blijven slapen in het woonzorgcentrum, en vindt me naakt in de badkamer, zittend op de grond. Ik ben klaar om alles er uit te gooien, haar te confronteren met de hele mikmak, maar op de een of andere manier verkies ik het om eerst nog even met haar te dollen. Ik vraag haar hoe die formule nu weer gaat, hoeveel kilogram verliest een lichaam wanneer je het in een vloeistof stopt, enfin, dat ding met de eureka-man?

“Het gewichtsverlies van een lichaam... dat in een vloeistof drijft... Is gelijk aan het gewicht van het water dat door dat lichaam wordt verdrongen. Zoiets. Heb je een moeilijke nacht gehad?” Niets zo ellendig als iemand die je vraag correct en geduldig beantwoordt. Werkelijk hatelijk. Interesseert me toch geen reet wat de exacte formule is, zie je dat dan niet? En nee, er is helemaal niets gebeurd dat mijn gedrag verklaart, ik ben niemand tegengekomen en niemand heeft

iets gezegd dat me in deze toestand heeft gebracht. Geen woord heeft me geraakt, geen noot heeft me beroerd, geen zuchtje wind streelde mijn haren. Ik heb dit helemaal zelf gedaan. Flink, he?

“Raak me alsjeblieft niet aan, je handen zijn niet in staat tot tederheid. Nu niet”, zeg ik. Terwijl ik had moeten zeggen, *Niet meer. En dat is jouw schuld*. Maar dat is het natuurlijk helemaal niet. Het is het falen van mijn lichaam dat ons hier heeft gebracht. Als ik nog *ons* mag zeggen natuurlijk. Is dat nog wel op zijn plaats, geoorloofd, aan de orde, in dit braakland, deze uitgeholde barak van een relatie.

Sorry Nadia, dat ik het toen, daar en dan, op dat moment, niet kon opbrengen om je uitgestoken hand aan te nemen, al was het maar om te zeggen dat ze vuil was, geschonden, besmeurd door alles wat je had gedaan. Sorry, dat ik bleef doorgaan en me zo schuldig maakte aan dezelfde lafheid als jij.

Nadia liet me achter op de grond, ze kon niet anders, en zette zich in de woonkamer met de televisie aan. Luid. Luider dan anders. De melding van haar nieuwe telefoongesprek

lag deze keer *in de lijn der verwachtingen*.
Ik grabbelde mijn telefoon van tussen mijn
stapeltje kleren in de badkamer en opende
de applicatie.

TELEFOON

Hallo?

NADIA

Ik ben het.

TELEFOON

Hoi.

NADIA

Ik moet je spreken.

TELEFOON

Ik wil jou.

NADIA

Vanmiddag om twaalf uur.

TELEFOON

Is er iets mis?

NADIA

Om twaalf uur.

Einde gesprek. De applicatie schakelt zichzelf uit.

Ik sluit zachtjes de deur van de badkamer en draai ze op slot. Nog geen minuut later staat Nadia aan de deur. "Marek?" zegt ze zachtjes. Ze zegt het geen tweede keer. Dan draait ze zich om en is weg. Veel te snel. Ik hoor hoe ze even later zachtjes het huis uitsluipt en de voordeur achter zich dichttrekt.

De beslissing is gevallen. Ik kleeed me razend-snel aan en loop amper een minuut later ook ons appartement uit. Ik zie dat ze onze auto niet heeft genomen, gelukkig. Ik veeg haastig de sneeuw van de voorruit, en rijd zo snel ik kan naar het appartement van mijn schoonmoeder. Wanneer ik daar aankom, brandt er nog geen licht. Ik snel naar boven, draai de voordeur, eens binnen, zachtjes terug op slot en verstop me in de kast in de slaapkamer. Godzijdank voor de slechte smaak van *mama*, eindelijk komen die klotelelijke lamellen deuren van pas. Niks geen gedoe met half openstaande deuren om door te kunnen

piepen. Niks van dat alles, een royaal zicht vanop de eerste rij. Enkel de popcorn en de cola ontbreken.

Nadia komt binnen met *Barack Obama* in haar hand, trekt het laken van een van de zetels en zet zich om het kaartje te lezen. Dan gaat de deurbel. Nadia laat Mariusz binnen, die zich duidelijk op zijn gemak voelt, getuige zijn jas die soepel op de ontblote zetel wordt gelegd. De spanning is voelbaar, ook voor onze jongste smurf. Het korte “Ik heb niet veel tijd” helpt niet veel en uit puur ongemak stapt hij tenslotte op haar af, ze staat half met haar rug naar hem toe, in het deurgat van de slaapkamer, en hij denkt dat het een goed idee is om haar in haar nek te kussen. Verkeerd gedacht. Haha. De smurf wordt afgewezen.

Nadia zet zich op het bed, recht tegenover mij. Al weet ze dat natuurlijk niet. Ik voel haar pijn. Ze is nabij zoals ze al heel lang niet meer nabij is geweest. Ze zucht, haast onhoorbaar, terwijl Mariusz op handen en voeten, de lenige jonge vos, naar haar toe kruipt en probeert haar ten tweeden male in de nek te zoenen, duidelijk een dingetje tussen hen.

Nadia trekt zich wederom weg en een strenge “Nee”, ontsnapt uit haar mond. De smurf repliceert met een dom “Ik heb je gemist”. Heerlijk. Eindelijk een ander zien stuntelen in plaats van mezelf. Mariusz krijgt de volle laag: “Nu niet. Nooit meer. Dit is de laatste keer. Dat wilde ik je zeggen. Ga weg.”

Maar onze blauwe vriend heeft lef, en dringt aan, dat ze niet hoeven te vrijen (werkt niet), dat ze hem er toch niet uit hoeft te gooien (dat beaamt ze, waarop ze toch zegt dat hij weg moet gaan) en tot slot, dat hij van haar houdt, dat ze het daar nog nooit hebben over gehad. Badaboef. “En daar gaan we het nu ook niet over hebben”. Joker verspeelt smurf, te ondoordacht ingezet, dan eindig je met rotslechte kaarten.

“Is hij erachter gekomen?”

“We gaan ook niet over hem praten. Hij is er niet achter gekomen en dat zal ook niet gebeuren.”

En zo wordt Mariusz uit het appartement gezet en gaat Nadia weer op het bed recht

tegenover mij zitten. Het lijkt alsof ze recht in mijn ogen kijkt.

“Kom maar.”

Heeft ze het tegen mij? Dat kan toch niet? Rustig Marek, ze praat tegen zichzelf, dit is ook voor haar een erg heftig moment geweest.

“KOM ER UIT!”

Ze trekt de kast open en sleurt me uit de kast, ze trapt en slaat en trekt, ik verweer me niet, laat de slagen komen, tot ze vanzelf stoppen en zo eindigen we allebei op de grond. Stilte.

“Je had een week geleden moeten komen. Dan had je je ogen uitgekeken.”

“Dat heb ik ook gedaan. Ik zat op de trap in de gang en heb alles gehoord.”

Dingdong. De bel van de voordeur gaat. Alsof we niet met elkaar in gesprek waren staat Nadia op, trekt de deur van de slaapkamer half achter zich dicht en opent de deur: *Hal-*

lo Mariusz.

“Als je met me wilt trouwen... Ik bedoel, scheiden en met mij trouwen...”

De deur raakt zijn gezicht nét niet denk ik, al weet ik dat niet zeker, want ik was al weg door de balkondeur, de brandtrap af en weg. Nee, dat is niet waar, dat wilde ik graag doen, maar ik eindigde ordinair op de rand van het bad in de badkamer. Nadia komt bij me, neemt mijn hoofd in haar handen en vraagt om haar vast te pakken. Wat ik niet kan. Ik zeg zelfs dat ik het niet kan. Dat is toch al een hele stap vooruit, wauwiepauwie. Ze neemt mij dan maar helemaal in haar armen, zonder te stuntelen (vraag me niet hoe). Daarop begint ze te wenen. Damn.

“Je kunt me niet verlaten alleen omdat ik met iemand anders naar bed ben geweest... Ik wist niet... Ik ken je, maar ik had niet gedacht... ik had niet door dat het je zo veel pijn zou doen.”

“Ik heb het recht niet om jaloers te zijn.”

“Dat heb je wel.”

“Dankjewel. Een mooie Pyrrusoverwinning.”

“Je had gelijk. Niets mag onuitgesproken blijven. Vanaf nu zal ik je altijd de waarheid vertellen.”

“Ik heb een sleutel gemaakt.”

“Je hoeft je nooit meer in kasten te verstoppen. We moeten een kind van ons twee hebben. Je had gelijk.”

“We moeten een tijdje uit elkaar gaan.”

“Ja. Oké. Neem vakantie. Ik ga een advocaat raadplegen over adoptie.”

“Neem jij maar vakantie. Ik wil niet dat die wetenschapsgeschiedenissmurf...”

“Ja.”

Ik weet niet of u, beste lezer, het gemerkt

heeft, maar er werd hier, ondanks alle diep doorvoelde en zelfs behoorlijk goed gedeelde emoties, stevig naast elkaar gepraat. Maar ik neem het op voor ons beiden als ik zeg dat we daar en dan naar best vermogen handelden.

Maandag.

De rebound love-tactiek heeft zelfs tot op de dag van vandaag mijn voorkeur; de beste manier om om te gaan met trauma is de focus verleggen en op zoek gaan naar positieve ervaringen die het verleden als het ware op het achterplan duwen, ‘de witte wolf’ voeden. Blijven rondwaren in negativiteit heeft nog nooit iemand geholpen om iets te verwerken. Wat je aandacht geeft, groeit, dus als je de pijn, het trauma, het verlies voedt, ‘de zwarte wolf’, dan geef je die niet alleen alle ruimte, maar vooral ook alle energie om zich te blijven ontwikkelen. Geef die aandacht en die tijd dus aan het positieve en - jippiekaayee modderfokker - de wolken verdwijnen en de zon breekt weer door. Of toch zo iets.

Ik was in ieder geval klaar voor mijn wederopstanding en ik had het gevoel dat Nadia dat ook was. We hadden samen de bodem bereikt en vanaf nu kon het alleen maar beter worden. De idee van eindelijk een kind te hebben écht van ons twee stond daarin centraal. Ik had in een vorig leven een bijzonder pijnlijke ervaring achter de rug met een dochter, Maja, die niet van mij bleek te zijn, wat eindigde in een emotioneel debacle. Jaren later hadden Nadia en ik samen geprobeerd een ander kind groot te brengen, een kind dat van geen van ons beide was. Het bracht het slechtste in ons naar boven. Nadia werd een alles verstikkende mama en ik blokkeerde elke toenaderingspoging van de kleine Sofia uit angst om nog eens gekwetst te worden. Een nieuw kind, eindelijk echt van ons twee, bood de broodnodige nieuwe focus. En ook al was IVF geen optie, adoptie was dat wel.

Als je jong bent neem je een kind zonder daar echt bij stil te staan, het ligt in het verlengde van een klassiek stramien waarbij partner vinden en huisje-tuintje-en-boompje fixen afgevinkt geraken en kinderen maken de lo-

gische en verwachtte next step is. Als die er niet komen, rijzen de vragen over waarom die er niet komen of er nog niet zijn. Het is een erg efficiënt drukkmiddel dat onze samenleving op peil houdt, geboortecoëfficiënt-technisch *that is*. Misschien kunnen we ook wel een shift ontwaren in onze Westerse maatschappij richting zorgelozer kunnen opteren om kinderloos te blijven.

Helaas voor mij stak er een ander en veel steviger drukkmiddel de kop op: ik wilde een eind maken aan het feit dat ikzelf het centrum was van mijn eigen leven. Alles wat ik deed, wilde ik niet meer louter enkel en alleen voor mezelf of mijn partner/relatie verwezenlijken. Het was een diep en nieuw gevoel, een intuïtie eigenlijk, en het bracht me ertoe niet langer tevreden te zijn met de status quo in onze relatie.

Maar dat was buiten Nadia gerekend. Al bij het allereerste gesprek waarin ik dit subtiel op tafel legde, gaf ze duidelijk aan dat ze in de verste verte, ondanks haar tikkende biologische klok, niet aan een eigen kind toe was, if ever. Ik duwde mijn verlangen met de nodige liefde de kop in, het mocht ergens in

mijn 'verdrukkingskelder' een plekje zoeken en wachten op betere dagen.

Die betere dagen leken nu eindelijk aangebroken en ik zette de kelderdeur voorzichtig weer open. Maar mijn verlangen bleef koppig zitten in het donker waar het intussen zo gewend aan was geraakt. Angstig daalde ik de trap af. Daar zat ze, haast onherkenbaar, en ik noopte haar samen naar boven te gaan. Ik reikte haar mijn hand en aarzelend gaf ze mij de hare. Het was een ijsskoude hand, nat en tegelijk veel sterker dan de mijne. In één ruk nam ze mijn plek in, ik werd herleid tot volger en ze leidde me naar het licht bovenaan de trap. Ik was zo verrast door deze rolomkering dat ik pas boven zag wat er was gebeurd: mijn verlangen had zich getransformeerd, geïnverteerd eigenlijk. Ze gebod me te gaan zitten en begon rustig op me in te praten.

In een paar zinnen legde ze me uit dat ik oerdom was geweest te denken dat ze onveranderd terug zou boven komen na al die jaren onderdrukt en genegeerd te zijn geweest. Ze was gegroeid, had zelf naar zingeving gezocht in deze barre omstandigheden en had

uitgekeken naar deze dag, want ze was wie ze was en daar kon ik niets aan veranderen. Maar zij kon wel zichzelf veranderen, en dat had ze dan ook gedaan. Een kind zou niet langer de oplossing, de verlossing zijn, want, ja, ze was goed op de hoogte, dat kind zou niet echt mijn kind zijn, en daar zat de crux. Welke constructie mijn hoofd ook zou fabriceren en vervolgens presenteren, zij zou zich altijd diep bewust blijven van de valse, kunstmatige band, van het gemiste momentum, en ze zou aldus nooit in staat zijn om me de beloofde verlossing te bieden. Mijn medische toestand wierp zo'n grote schaduw dat het licht van het mogelijke kind daar niet tegen op zou kunnen.

Ze zette zich naast me en liet haar woorden bezinken. Ik kon niet anders dan tot inzicht komen, hoe hard ik me er ook tegen verzette, en ik voelde de woede en de frustratie diep in mij groeien: een uitzichtloze situatie, onveranderlijk, voor de rest van mijn dagen, zonder hoop op verlichting of troost. En dat alles door mijn eigen schuld. Mijn verlangen draaide daarop zachtjes het licht uit en trok zich terug in mijn kelder. Ik zou het nooit

meer terugzien.

Een foto van Amsterdam
onze brug over het water
Grijswit namiddaglicht
lang vervlogen winterdag

Ik reed door de sneeuw
een verloren ziel op de dool
Zij gooide haar duim in de lucht
mijlenver van huis

Kom terug naar mij
Kom terug
naar mij

Ze snijdt door de tijd,
de herinnering
danst op haar dunne koord
Ze was de film van het boek
over het verhaal van de geur
van haar haar

Kom terug bij mij
kom terug
bij mij

Alles is voorbij
alles is helder
Iedereen is ouder
niemand nog hier

Het meisje op haar dunne koord
tuimelend door de lucht als een tijger
raakt niet meer tot hier
afgesneden van de tijd

Kom terug bij mij
kom terug bij mij
kom – terug – bij – mij

Dinsdag.

Hoe meer ik erover nadenk, hoe zekerder ik
ervan ben: Kartonnen Dozen; iedereen heeft
dat boek destijds verkeerd gelezen. Het werd
op gejuich onthaald, een briljante schets van
een viriele jongeman in de fleur van zijn le-
ven. Dat was de nette omschrijving. In de
volksmond: *ne kleine diej zeneige kapot ruk-
te van 's morgens vruug tot 's avonds loat.*

Of ook wel: please come and meet me, ik ben zo potent als de pest. Een Grinder-bio avant la lettre waar Tom Lanoye heel hard zijn best voor had gedaan.

Niet dus. Het is het wedervaren van een jongeman, die op uiterst vroege leeftijd met totale impotentie wordt geconfronteerd, en zich van de weeromstuit in een lyrische masturbatiekroniek verliest. Alles om het grauwe, gruwzame beest maar niet te moeten benoemen.

Ik herinner me een nacht in *de Duifkes*, ik was dronken genoeg om geen gêne meer te hebben (ter info, dit was voor de impotentie bij mij toesloeg), maar ik was nog scherp genoeg om verbaal overeind te kunnen blijven, en dus stapte ik op *herr Lanoye* af en confronteerde hem met mijn lezing van de Kartonnen feiten.

Het bleef lang stil, en dat is wel iets, dat zal elke kenner van het betreffende café u vertellen. Mr Lanoye nam, zoals een schrijver dat gewoon is, zijn tijd en dan kalm het woord. “Ik heb ontdekt dat er een leven is buiten dat leven; een leven dat ik heb moeten zoeken en heel lang onbestaande heb geacht. En ik

twijfel nog elke dag of het mij dezelfde diepe onthechting zo nu en dan biedt, die het orgasme me kon bieden. Maar ik heb mijn weg gevonden doorheen de woestijn, een beetje zoals Harry Dean Stanton in Paris, Texas, en ik ben erdoor gekomen. En net zoals hij heb ik een vreemd soort bevrediging gevonden in de erotiek van het onbereikbare, het onaan-tastbare. Het heeft me gemaakt tot de schrij-ver die ik ben, opererend op de ijle hoogte van de waarlijk groten. Onthechting doet dat met een artiest, het opent poorten die anders gesloten zouden blijven, voor elke deur betaal je een prijs, en deze poort was groot, monumentaal, gaf uit op onontgonnen gebied, maar het werd me ook bijna fataal. En ik betaalde een twijfelachtig zware prijs.”

We voelden aan dat elk extra woord afbreuk zou doen aan het moment dat we hadden ge-deeld en bleven in stilte zitten, genietend van de onbereikbaarheid van de zielen om ons heen. Hij had er toegang toe gekregen, had het gordijn kunnen oplichten van al die mensen in het diepst van hun gedachten die ons omringden, en daar had hij zijn vervulling in gevonden. Er was dus nog hoop. Magere,

dat wel, maar toch hoop.

Woensdag.

Hybris, de hoogmoed die voor de val komt, ik heb me er nooit aan bezondigd. Maar de val kwam en ik viel van hoog. Hoop voor de val, misschien hebben ze daar ook een woord voor, onze ingenieuze Griekse vrienden? Ik sla mijn Macbook Air open en raadpleeg *Ask Jeeves*:

“Als hybris staat voor *hoogmoed komt voor de val*, verzin dan een woord dat staat voor *hoop die voor de val komt*.”

‘Elpiptosis’ (ἐλπίπτωσις), een samentrekking van elpída en ptōsis - ‘hoop die neerstort’ of ‘hoop die de val veroorzaakt’.

Ik dacht zelf eerder aan God, de klootzak die alles geschapen heeft en er blijkbaar genoeg in vindt een mens eerst vol hoop te schieten en hem vervolgens keihard op zijn bek te laten gaan, zonder enige waarschuwing vooraf, de fucker.

Onvoldaan sla ik mijn laptop dicht, vraag me af hoe ik hier ben terechtgekomen en mijn gedachten drijven naar twee woorden: kritische massa. De theorie van de kritische massa heeft me altijd al gefascineerd. Hoe een maatschappij nooit in één keer van mening verandert, maar in vele kleine stapjes. Hoe we van een rotsvast geloof in de aarde als centrum van het universum gingen, naar de overtuiging dat de zon het centrum is van ons zonnestelsel. Het deed me denken aan zo'n klassieke weegschaal waar je allerlei gewichtjes aan de ene kant moet leggen, tot je het geheel in evenwicht hebt gebracht, om zo uiteindelijk te kunnen bepalen hoeveel iets exact weegt. Zo groeit een maatschappij ook, ons per ons, naar haar tipping point toe, om zich vervolgens, plots lijkt het wel *im nachhinein* (zoek maar op wat het betekent, het is te mooi om hier uit te leggen), volledig over te geven aan het nieuwe inzicht. Inzicht dat onomkeerbaar is, altijd, eens je weet dat Sinterklaas niet bestaat, kan je niet meer terug, nooit. Het is een fascinerend mechanisme en toch blijft de weerstand ten opzichte van het nieuwe telkens weer dezelfde wegen

bewandelen. Je zou denken dat we ons intussen bescheidener hebben opgesteld, minder in absolute waarheden denken, maar helaas, niets is minder waar. Ook nu nog aanvaarden we nieuwe bevindingen alleen als ze kunnen worden aangetoond aan de hand van de heersende wetenschappelijke bewijsvoeringen. Als iets bijvoorbeeld een aantoonbaar resultaat heeft, maar men kan dat resultaat niet wetenschappelijk verklaren, dan *telt dat niet*. Ook al kan men bijvoorbeeld op die manier mensen genezen. “Nee! Eerst aantonen hoe het werkt.” “Maar het werkt, is dat niet genoeg?”. Blijkbaar niet. De mens houdt niet van verandering, daarin blijven we slachtoffers van wat we in ons diepste binnenste nog altijd zijn: jagers die willen overleven. Als jagers eenmaal veiligheid en comfort hebben gevonden, is de status quo de te verkiezen staat van zijn. Altijd.

Het eerste gewichtje dat op mijn weegschaal terecht kwam, werd door mij professioneel genegeerd. Alle volgende gewichtjes ook; er werden uitvluchten, verklaringen en mogelijke oorzaken aangesleept en de onomkeerbaarheid van de hele zaak was nooit een

serieuze optie of mogelijkheid. Ook dit zou voorbij gaan, want alles gaat voorbij. Zo verdoofde ik mezelf met waarheid en wijsheid, alleen de verkeerde waarheden en de verkeerde wijsheden, en toen ik de waarheid uiteindelijk onder ogen zag, omdat ze onontkoombaar was, gehuld in de schaamtelijke wade van algeheel seksueel falen, was het te laat. Hello tipping point. Hallo, kritische massa. Bimbamboempatat: over en uit. Alle alarmsignalen vrolijk genegeerd en alle mogelijke haltes vol trots laten passeren, zo werd ik uiteindelijk uit de trein van mannelijkheid en seksualiteit gekieperd, en bleef alleen achter op het eindstation zonder kans op retour. De enige uitweg was de trap naar beneden, steeds dieper, donkerder en duisterder; met elke trede die ik nam, verdween de vorige trede en elke mogelijkheid om terug naar boven te gaan. En ik deed wat elke jager zou doen in zo'n situatie: ik vluchtte, steeds dieper en dieper, het duistere niets tegemoet. Pas toen ik eindelijk durfde stoppen en stilstaan, kon de aanvaarding ergens aan de einder zachtjes beginnen te gloeien. Maar dat duurde lang, het duurde lang voor mijn hart

de strijd opgaf en het verlangen naar vroeger zich gewonnen gaf, het duurde lang voor ik terug vooruit durfde te kijken en weer iets van een mogelijke toekomst in mijn gedachten toe kon laten. De immense eenzaamheid en schaamte die me verstikte en omzwachtelde, bood tegelijkertijd een vertrouwdheid en een warmte waardoor het lang duurde voor ik me ervan kon losmaken. Het was een pijnlijk proces waarbij laagje voor laagje de met bloed en zweet doordrongen zwachtels verwijderd werden en de pijnlijk geïrriteerde en gekwetste huid zich weer aan het schaarse licht waagde bloot te stellen.

Als Jezus ontdaan van zijn lijkwade, duwde ik de steen van voor mijn grot weg en trotseerde krampachtig het eerste daglicht in maanden. Er was een bladzijde omgeslagen, de kritische massa had zijn werk gedaan, niet in de maatschappij maar in mijn lijf en leden, denken en bewustzijn, en de enige mogelijke weg was een nieuwe weg, het onbetreden pad. Niet het zelfgekozen pad, niet de zelfgewenste richting, adieu dan ook soevereine geest, adieu waan van onsterfelijkheid. Welkom in de nieuwe realiteit. Het was dit

of niets.

Een maand later.

Een meisje is veel makkelijker dan een jongen. Alles is vertrouwelijk, zegt de advocaat. Het duurt een paar maanden. En je hebt een sterilisatie certificaat nodig.

Zoals afgesproken, neemt Nadia een weekje vakantie. Ze gaat skiën, de naam van het dorp ontglipt me nu even, ergens in de Vogezes, ze zal me elke dag bellen vanop de skipiste. Wat niet nodig is, want ik vertrouw haar. Klinkt goed, toch?

Mijn *normale* leven komt zachtjes vanachter de hoek piepen en mijn taxiritten rijgen zich weer aaneen. Het is alsof je op shuffle duwt, maar dan niet op muzikaal vlak, maar op ruimtelijk en menselijk vlak. Telkens weer een andere persoon, telkens weer een andere bestemming; het zorgt ervoor dat alles fris en nieuw voelt, omdat mijn hersenen op geen enkel moment kunnen zeggen “ah, dit kennen we al, nu gaan we de tijd wat sneller

laten gaan, want dit hoeven we niet allemaal tot in de puntjes te registreren; geen “been there, done that, let’s move on”, maar de hele tijd heerlijk frisse, ongerepte impulsen. Dezelfde sensatie als wanneer je op reis bent: ruimte voor verwondering.

Dan stapt ze plots in. *Van den Budenmayer*. In mijn taxi. Ik was haar een beetje uit het oog verloren, ben blij haar weer te zien, maar dat blijkt niet wederzijds te zijn. Eerst zegt ze helemaal niets en ik zet aan, ik weet immers waar ik ze naartoe moet brengen. Maar de stilte voelt geladen en ik vraag haar hoe ze zich voelt: ze zegt dat ze me haat. Dat ze tegen haar wil mijn raad heeft opgevolgd, meer nog, dat het allemaal mijn fout is. Meer zegt ze niet.

Het triggert me harder dan ik zou willen, ik moet mijn best doen om niet boos te worden en ik zou haar willen zeggen dat ik niet haar dokter ben, dat ze zelf verantwoordelijk is voor haar eigen keuzes, (dat ze ook een beetje gestoord is, maar dat ik dat tot nu toe eigenlijk heel grappig vond), maar niets van dit alles kan ik met voldoende rust en gespeend van enige merkbare irritatie uit mijn mond

laten komen, en dus laat ik de stilte opnieuw de overhand nemen. We rijden samen verder en ik merk dat het een hele tijd duurt voor haar ademhaling tot rust komt. Uiteindelijk komen we op haar bestemming aan. Ik zet mijn taxi niet zoals gewoonlijk half op het trottoir, maar parkeer hem behoorlijk en zet de motor uit. Alle emoties van de afgelopen tijd komen plots naar boven, en voor ik het weet lopen de tranen over mijn wangen. Ik probeer me zo stil mogelijk te houden en hoop dat ze me niet hoort of ziet.

Ik weet niet hoeveel tijd er voorbij gaat, maar wanneer ik mijn hoofd zachtjes opricht om in de achteruitkijkspiegel te kijken, zie ik haar, net als ik, in alle stilte wenen. “Is er iets mis?”, vraag ik.

“Nog niet. Maar ik weet dat ik een ander mens ben. Ik wil zingen. En door veel mensen gehoord worden. Ik vrees alleen dat ik dat te laat te weten ben gekomen, dat de schade onherroepelijk is. Dat alles onherstelbaar kapot is.”

“Yeah, I know that feeling”. Ik hoor Nastas-

sja Kinski het zo zeggen. Uit mijn mond en in het Nederlands klinkt het stom en hol. Ze stapt uit en ik weet daar en dan dat ik haar nooit meer zal terugzien.

Ik schakel alle communicatie met de centrale dispatch uit en besluit te rijden waar mijn taxi me heen brengt. Vroeger deed ik dat wel vaker, op de een of andere manier belandde ik toen elke keer in de haven, weg van de mensen, in die omgeving buiten proportie, gehuld in een unheimliche ondertoon, geen stilte, alleen veel stiller dan wat het zou moeten zijn: de verlatenheid van een wereld die plots achtergelaten werd, van het ene op het andere moment stilgevallen. Ik heb nooit kunnen verwoorden wat me er zo in aantrok, maar het troostte me.

Nu kom ik niet in de haven terecht, maar bij het huis van Mariusz. De eerlijkheid gebiedt me te zeggen dat ik eerst heb opgezocht waar hij woont. Mariusz legt skilatten op het dak van een auto, haalt binnen nog een paar reiszakken en rijdt dan weg. Wanneer hij om de hoek verdwijnt, valt mijn handschoenkastje open. Mooi gevoel voor timing.

De moeder van Mariusz neemt op wanneer

ik even later telefoneer. Ik doe me voor als een medestudent en kom te weten dat Mariusz voor een week op skivakantie is. Die zin gaan we nog eens schrijven, maar nu goed: Ik doe me voor als een medestudent en kom te weten dat Mariusz ook voor een week op skivakantie is. Ook dus. Naar hetzelfde skioord als Nadia: *La Bresse*, in de Vogezen. Probeer dan maar eens te slapen.

De volgende dag.

‘s Morgens bel ik naar de taxicentrale en zeg dat ik deze week niet meer kan werken. Het meisje aan de telefoon noteert alles zorgvuldig en ik leg onmiddellijk in. Daardoor krijgt ze de kans niet om mij te zeggen dat Nadia deze ochtend vroeg gebeld heeft, dat ze de eerste bus terug naar huis neemt, dat ze dat zeker aan mij moest zeggen, dat ze vanavond terug thuis is.

Na mijn telefoontje steek ik een papiertje in een enveloppe, en zet de enveloppe naast de enige foto van ons twee die we hebben hangen in ons appartement. Het voelt vreemd, het is hier nooit zo opgeruimd en al zeker

niet zo proper gepoetst, maar dit is hoe ik het wilde. Ik maak het verder zo gezellig mogelijk, doe de juiste lampen aan, een paar kaarsen en *Albinoni Concerti a Cinque* zachtjes op repeat. Dan trek ik de deur achter mij dicht en vertrek met de fiets. Oh ja, ik laat mijn telefoon ook achter, dat is misschien wel belangrijk.

Wanneer ik net buiten ben, hoor ik mijn telefoon, maar ik laat me niet van de wijs brengen door zijn lokroep. Ik beeld me ook niet in hoe Nadia me probeert te bereiken, of hoe ze benomen wordt door een aanzwellende angst. Er is geen onverklaarbare diepe verbondenheid die me doet terugkeren op mijn stappen. Er is niets eigenlijk. Ik stap en stap, steeds verder, voorbij de borden die zeggen dat je hier niet mag komen, betreed het maagdelijke viaduct en daar zet ik het op een lopen, ik loop zo hard ik kan en blijf lopen, ik wil dat mijn hart het begeeft voor ik aan het einde van het onafgewerkte viaduct ben, maar ik weet niet wat er eerder is gestopt, mijn hart of de weg onder mijn voeten. Alles stopt. Niets is voor eeuwig. Alles gaat voorbij. Maar ook nu, net als toen we elkaar nog

maar net kenden, lieve lezer, ook nu brengt dit klassieke adagio geen troost.

Ik kan je ook niet vertellen over hoe Nadia ons appartement binnen kwam, de wanhoop die zich van haar meester maakte toen ze ontdekte dat alleen mijn telefoon haar opwachtte en niet ik. Ik weet niets van de vertraging van de tijd toen ze de enveloppe zag staan, en de twijfel die door haar hoofd raasde, samen met het idee dat dit alles nog kon worden tegengehouden als ze de enveloppe niet zou opendoen, nooit zou opendoen. Misschien ging ze zitten en wachtte ze geduldig tot de tijd zich aan haar openbaarde als louter een illusie, een afspraak onder menselijke wezens, een onbegrijpelijke zinsbegoocheling voor elk ander wezen. Misschien pakten al haar dromen zich daar en dan samen tot één ogenblik in de tijd. Ik weet het niet. Ik was er niet bij.

Woorden zijn letters in een bepaalde volgorde, en zinnen zijn woorden in een bepaalde volgorde, en afhankelijk van die volgordes, gebeurt er iets, of ook niets met wie al die volgordes ontrafelt. Misschien ontstaat er een gevoel, meestal wel, misschien is dat on-

begrip, of woede, soms ook niet. Af en toe wordt de tijd verslagen en wordt er een eeuwig vacuüm gecreëerd. Soms ook niet.

In dit geval werd Nadia opgeschrikt door mijn telefoon die ging. Het duurde lang voor ze opnam, vertelde de verpleegster mij, en ze had wel degelijk mijn briefje gelezen.

Hallo?

Nadia?

Marek, je bent er nog.

Ja, ik ben er nog.

Het was me niet gelukt me aan alles te onttrekken, want alles bleef trekken aan mij. De weg die ik niet zelf had gekozen, maar die ik nu diende te bewandelen, op die nieuwe weg was de eerste stap gezet, hoe bizar die stap ook was, want het was eerder een sprong dan een stap, en eindelijk daalde er rust over mij neer. Voor het eerst kon ik weer een toekomst zien, voor mezelf en voor ons. Ik was blij dat Nadia me niet had losgelaten en ik

denk dat ze mij behoedde voor een slechte landing, ook al was ze er niet letterlijk bij, daar en dan op dat viaduct. En daar ben ik haar dankbaar voor, voor dat behoeden. Ik ben zelfs voor het eerst in lange tijd weer nieuwsgierig naar wat komen zal en voel hoe een kleine glimlach zich meester maakt van mijn lippen.

Epiloog.

Heel af en toe duikt er een gedachte op die raakt aan het fundament van wie ik ben. Dan voel ik, eerder dan ik denk, dat dit inzicht raakt aan mijn kern. Het is diep en waar en het maakt me gelukkig omdat ik besef dat ik iets waard ben. Het is als een kleine ster die plots verschijnt in de donkere nacht van het leven, en hoe klein die ster ook is, in die duisternis, is ze een baken van licht. Ze geeft richting en hoop, ook op de ogenblikken dat ze niet zichtbaar is, want ook al zie je ze niet, ze is er.

Ik blijf op de uitkijk naar dat licht, gedreven door een kracht die ik niet kan verklaren, en misschien wordt die ster op een dag de zon

die opkomt en die alles laat baden in haar warme licht. Misschien is het ijdele hoop, of zinsbegoocheling, maar misschien ook niet. Misschien ook niet.

4.

CHEAT

Her

EEN

Een scherpe onrust wekt me uit mijn slaap. Ik schiet wakker met een pijnlijk gevoel in mijn borst. Mijn maag knijpt samen. Ik ga recht zitten en nog half slapend zoek ik hem. Hij is er niet. Hij ligt niet naast mij. Ik fluister zijn naam. Marek. Ik val weer in een droomloze slaap en als ik die nacht terug wakker word in mijn eigen zweet, beslis ik om op te staan en dan maar koffie te zetten. De krant van gisteren ligt op tafel. De krantenkoppen gaan onder meer over de uitbraak van de Mexicaanse griep, over de president van Amerika die met het Congres samenwerkt aan een nieuw sociaal vangnet en over de wereldwijde werkloosheid die stijgt naar een recordhoogte. Ik zucht zachtjes en leg de krant weg. Op sommige dagen moet ik mezelf beschermen voor wat er in de wereld allemaal gebeurt en lees ik de krant beter niet. Anders dreig ik vannacht weer wakker te liggen omdat ik denkbeeldige discussies voer met CEO's van onethische bedrijven. In het echte leven heb ik moeite met discussiëren, ook al heb ik een uitgesproken mening. Meestal herhaal ik mantra's die ik te pas en te onpas weet te mengen in ge-

sprekken over ongelijkheid, politiek of de huidige economische crisis. Het gaat zo: Als mannen menstruerden, dan zouden menstruatieproducten overal voorhanden zijn, maar omdat alleen vrouwen menstrueren, wordt het niet gezien als universeel en dus niet als een basisbehoefte. Of waarom geloven we eigenlijk dat een huis zó veel geld waard is? Is het niet vreemd dat iedereen zich kapot werkt om zichzelf van een basisbehoefte - zoals een dak boven het hoofd - te voorzien, terwijl anderen op straat leven en zich dat niet kunnen veroorloven? En toch accepteren we dat, omdat we ervan uitgaan dat iedereen in onze samenleving genoeg kansen krijgt om een leven met basisbehoeften op te bouwen, terwijl we maar al te goed weten dat dat een comfortabele leugen is. Opvallend hoe je dan iedereen aan tafel ziet fronsen, omdat ze zich aangevallen voelen en de neiging moeten onderdrukken om uit te leggen hoe kapitalisme volgens hen werkt: dat het individuele vrijheid mogelijk maakt en gezonde concurrentie tussen landen stimuleert. Dan sippen ze van hun slow coffee en willen vertellen hoe goed hun Dexia-aandelen het op de beurs doen. Dus, ben ik er mee opgehouden om mij te mengen. Ik doe niet mee aan hun ge-

spreek over cijfers en percentages en als je het aan hen vraagt, draag ik niet bij aan het gesprek door alles in vraag te stellen. Daarnaast merk ik dat gesprekken over wetenschap en politiek vandaag de dag zo evidence-based worden behandeld dat er weinig ruimte is om bepaalde dingen nog in vraag te stellen. In die zin wordt het kritisch denken dichtgeplamuurd door het aannemen van bepaalde wetenschappelijke methodes die ook blinde vlekken hebben. Of toch, zo denk ik erover.

Ondertussen is het zeven uur en zet ik de douche aan. Ik kleed mij uit en kijk in de spiegel. Als kind was ik allesbehalve tevreden met hoe ik eruitzag. Ik was altijd de kleinste van de klas, en anders dan de rest met mijn donkere haren. Mijn lichaam is klein — één meter achteenvijftig — mager, mijn buik is vlak, mijn schouders smal. Ik heb het altijd een beangstigend idee gevonden om mijn lichaam aan een ander te geven, ook al was het maar voor heel eventjes. Als puber was ik bang voor mijn eerste keer. Toen dat onhandige, pijnlijke moment eindelijk voorbij was, had ik nog een paar stuntelige pogingen nodig voor ik er ook maar iets leuk aan vond. Ik was teleurgesteld. Was dit nu waar iedereen

zo hoog mee opliep? Was dit wel seks? Het heeft dan ook een hele tijd geduurd voor ik mijn eerste orgasme had. The female orgasm blijft voor sommigen jammer genoeg nog steeds een mythe. Er lopen nogal wat kerels rond die zijn opgegroeid met porno, en tóch niet goed weten wat ze met een vrouwenlichaam moeten doen. En eerlijk: ikzelf ook niet. Pas tegen het einde van mijn twintiger jaren wist ik echt wat ik leuk vond en hoe ik mezelf kon laten komen tijdens seks. De meeste vrouwen bereiken hun seksuele piek later dan mannen; we voelen ons op latere leeftijd vaak beter in ons vel en hebben tijd nodig om te ontdekken wat we graag hebben. Ik maakte er na een tijdje een spel van: zoek de mannen die eruitzien alsof ze weten wat ze moeten doen en neem ze mee naar huis. Het is me eerlijk gezegd vaker niet gelukt dan wel. Soms liet ik mij ook meenemen. Ik heb het allemaal willen proberen, mannen, vrouwen, mannen en vrouwen, vastgebonden aan mijn bed, rollenspellen... Mijn seksualiteit was iets wat ik voor mijzelf hield. Ik denk dat niemand in mijn dichte omgeving doorhad dat ik zo'n seksueel wezen was. Het voelde als mijn verboden tuin. Mijn ouders hadden een klassieke kijk op het huwe-

lijk en dus ook op seksueel genot. Ik denk dat ik van nature een eerder tegendraadse aard heb en mij tegen mijn ouders en hun opvoeding heb willen verzetten. Tot ik op een dag wakker werd en vond dat het moest stoppen. Ik werd niet gelukkiger van de goedkope wijn en de nietszeggende seks waarvan ik me gedachteloos laafde. Ik vroeg me af hoe het zou voelen als ik naar bed zou gaan met iemand waar ik echt om gaf. Hoe de aanrakingen zouden zijn als die ander alleen mij zou willen en niemand anders. Dat die persoon mij graag zou zien. Een man. Een potentiële echtgenoot. Maar bestaat dat wel? Is het realistisch om te dromen dat je voor de rest van je leven alles deelt met maar één persoon? Soms denk ik: laat dromen, bij dromen blijven. Met die zin rond ik mijn gedachten af en stap in de douche en maak me klaar voor mijn werk.

Ik zit achter mijn eikenhouten tafel, vooraan in de collegezaal, het massieve hout herinnert me eraan dat ik hier thuis hoor: tussen vragen, kennis en de verhalen. Er valt een streepje zonlicht op mijn notitieboek, waarin mijn nerveuze gedachten gekribbeld staan. Mijn dot voelt strak en mijn handen zijn koud. Dat heb ik al altijd gehad. Koude handen. En koude voeten ook,

vreselijk. Het is hier stil denk ik, terwijl ik een bladzijde omsla. Achter mij liggen de scripties die ik zonet nog heb doorbladerd. Voor mij zat enkele minuten geleden een zaal vol studenten die wachtten op wat ik over het heilige en het historische zou zeggen. Twee woorden die in mijn hoofd nooit echt los van elkaar kunnen bestaan. Even vouwde ik mijn handen samen, een gebaar dat voor buitenstaanders misschien aan een stil gebed deed denken. Maar het was geen devotie; het was liefde voor de verhalen, de rituelen en de manieren waarop mensen hun wereld proberen te begrijpen. En ook ik blijf pogingen wagen, elke dag opnieuw om tot de constatering te komen dat wij, de mensheid, nog steeds niets weten over het leven en wat het precies inhoudt. Op momenten als deze, kan ik het niet helpen en word ik overspoeld door emotie. Ik merk op dat ik hem mis. Het is een privilege om iemand te mogen missen. Mis ik hem, of mis ik wat we ooit waren? Mijn ogen schieten vol als ik denk aan het moment dat hij thuis zal komen. Thuis. Ons appartementje. Ik zie hem nog graag, dat weet ik. Elke keer als hij vertrekt, heb ik het moeilijk. Hoewel ik wil dat hij soms weggaat. Zodat ik alleen kan zijn. Al haat ik het om te

lang alleen te zijn. Dan zie ik mijzelf nog op dat eenpersoonsbedje zitten in dat kleine kamertje waar ik naartoe moest als kind, wanneer ik weer eens een driftbui had. Bezinnen. In mijn eentje. Huilen in mijn hoofdkussen tot ik hees was en dan mocht ik terugkomen als ik gekalmeerd was. Dus dat is wat ik nog steeds doe. Als de emoties te hoog oplopen, dan trek ik mij terug. Marek en ik praten zelden over onze kindertijd. We hebben allebei een manier gevonden om ermee om te gaan. In mijn geval is het simpel, als ik doe wat mijn moeder van mij vraagt, dan zijn er geen problemen. Soms neem ik mijn telefoon niet op als ze belt. Dat is mijn klein verzet tegen haar regime. Ik kies wanneer ik haar binnen laat in mijn leven. Haar zelfgerichtheid is met de jaren gegroeid, samen met haar geklaag en gezaag over al haar kwaaltjes. Mijn vader is er al een tijdje niet meer en ik heb geen broers of zussen. Wat mij verplichtte om een manier te vinden om met haar te leren omgaan en dat lukt meestal. Dit is waarschijnlijk de reden waarom ik zelf graag moeder wilde worden.

Toen ik Marek leerde kennen had hij al een dochter, Maja. Een onuitstaanbare puber, maar niet op de gewone puberale manier. Er zat iets

in haar blik, iets scherps, iets dat me vanaf het eerste moment de maat nam. Alsof ik een indringer was in haar wereld. Het is sowieso niet eenvoudig om als stiefmoeder een band op te bouwen met een kind dat niet van jou is, maar met Maja was het veel meer dan dat. Ze vocht niet voor aandacht, maar ze vocht voor exclusiviteit. Niet van mij, haar stiefmoeder, maar van haar vader. Vanaf het begin voelde ik hoe haar jaloezie om Marek bijna fysiek de ruimte vulde. Als hij lachte om iets wat ik zei, verschoof iets in haar houding, subtiel, maar geladen. Alsof ze me wilde herinneren aan een oeroud verhaal waarin dochters hun vaders claimen en vrouwen zoals ik slechts figuranten zijn die je makkelijk kan verjagen. Soms leek het alsof ze niet jaloers was op mij, maar op het feit dat haar vader überhaupt iemand anders kon zien. Een blik van hem naar mij kon in haar iets losmaken wat ik alleen kende uit de mythes die ik doceerde: die brandende, half-verhulde rivaliteit die ontstaat wanneer een meisje haar vader niet alleen als ouder ziet, maar als middelpunt, als bron, als iets dat van haar is en van niemand anders. Soms hield ze mij door haar gedrag een spiegel voor. Want hoe kon één man op die korte tijd zo'n strijdveld worden tus-

sen twee vrouwen die hem op totaal verschillende manieren wilden vasthouden? Marek zelf zag niets of deed alleszins alsof hij het niet zag. Hij bewoog zich door onze spanning heen alsof hij zich in een mist bevond die alleen wij helder konden zien. En zo stonden we daar, Maja en ik in een stille, onderhuidse oorlog waarvan hij de onwetende prijs was. Zij, brandend in haar dochtertrots als een moderne Elektra. Ik, vastbesloten om niet te bezwijken onder haar.

TWEE

Hij kan nu elk moment thuiskomen. Hij was vertrokken na een ruzie met de woorden: ik moet er tussenuit, over vier dagen ben ik terug. We zijn nu de vierde dag. Hij zou thuiskomen. Het is koud en het regent. Ik sta al een tijdje te wachten in onze gang beneden. Soms doe je dingen omdat ze verwacht worden of omdat je denkt dat ze verwacht worden van een goede partner, maar in dit geval is het mijn eigen schaamte die mij op mijn blote voeten de trap heeft doen aflopen. Ik kijk naar buiten en zie hem niet. Hoe is het mogelijk dat één persoon je tegelijkertijd het bloed onder de nagels vandaan

kan halen en toch zo'n onmisbare aanwezigheid blijft dat je wereld zonder hem vreemd hol zou klinken? Soms denk ik dat die tegenstrijdigheid veel zegt over mijn persoonlijkheid. Over die verborgen hechtingsproblematiek, die ik zorgvuldig wegwerk onder lagen van redelijkheid en stilte. Het zijn stukken van mezelf die ik alleen durf te laten bewegen achter de gesloten deuren van een gezin, waar niemand ziet hoe grillig een hart zich werkelijk kan gedragen. Ik voel de wind van buiten naar binnen trekken. Iemand heeft de deur laten openstaan. Hij zou er moeten zijn. Het is ijskoud. Ik wandel op mijn blote voeten naar buiten en vind de pijn niet erg. Hij staat in de gietende regen met zijn rug naar mij. Wanneer ik vlak achter hem sta, zeg ik dat ik de auto hoorde en vraag ik geïrriteerd of hij naar binnen wil komen. We wandelen samen naar binnen en stappen de lift in. Geen omhelzing, geen kus, geen begroeting. Is hij blij dat hij thuis is? De lift is donker en relatief klein. Wilde je mij niet zien, vraag ik. Jawel. Je bent doorweekt, zeg ik terwijl ik zijn kin aanraak. Zijn mondhoeken gaan licht omhoog. De lift stopt en we wandelen de lift uit, de gang in naar ons appartement. Ik had de tafel gedekt. Misschien heeft hij honger,

dacht ik. Als ik mij omdraai, zie ik dat hij zijn sjaal aan de kapstok hangt, gaat zitten en vervolgens zijn natte kleren uittrekt. Ik wandel naar de badkamer en haal een handdoek om zijn haren te drogen. Ik help hem met de kleine knopjes van zijn gestreepte hemd. De kaarsen op de tafel branden al een tijdje wanneer we beiden aan weerszijden van de gedekte tafel gaan zitten. We eten allebei ons bord niet leeg. Hij vraagt of ik niet nieuwsgierig ben waarom hij is weggeweest. Om al je vrienden terug te zien? Ik heb maar één vriend. Stilte. Hoe was het, vraag ik. Hij steekt een sigaret op. Mijn oren suizen. Ik ben moe. Ben je moe, vraag ik. Nee. Nadia, schat, luister... Alstublieft niet nu, onderbreek ik hem met een glimlach.

Ik had gehoopt dat ik... ik wandel weg, naar de badkamer, draai de kraan open, was mijn gezicht en maak mij klaar om in bed te kruipen. Ik denk aan hem, aan ons. Mijn maag is al bijna gewend aan het nare gevoel. Soms vraag ik mij af wie of wat mij gevangen houdt? Ikzelf? Hij komt de kamer binnen en onderbreekt die gedachten. Ik hoop dat hij iets zegt, maar hij neemt zijn pyjama uit zijn kast en gaat weer weg. Ik beeld mij

iedere man in die ik ken in zijn pyjama en stel vast dat niemand goed zou staan in dat ding. Vroeger was hij anders. Toen droeg hij nog geen pyjama. Hij komt terug binnen en gaat naast mij liggen. Ik kruip dicht tegen hem aan en denk weer aan hem, hoe hij ooit was. Ik voel het weer. Ik kan zijn warmte voelen.

Vertel het me. Vertel me alles. Ik ben niet meer bang, geef ik toe. Hij vertelt. Onze oude huisarts, die ik niet kan uitstaan trouwens, heeft hem onderzocht. Daarom was hij vier dagen weg. Nu weten we zeker wat we al lang weten: het is helemaal duidelijk, er is geen hoop meer, niet nu en ook niet in de toekomst.

Ik geloof het niet, ik wil het niet geloven, zeg ik. Het zijn feiten, antwoordt hij. Hou je van mij? Ik herhaal mijn vraag. Niks. Je houdt van mij, maar je bent bang om “ja” te zeggen. Er gaat van alles door mijn hoofd, want ik weet dat ik gelijk heb en het enige wat ik nog gezegd krijg, is dat liefde niet gelijk staat aan gymnastiek in bed. Maar dat is ook liefde, zegt hij. Nee, dat is biologie, liefde zit in het hart, niet tussen de benen, zeg ik onhandig. Wat er toe doet, is wat er wel is. Hij zegt dan dingen als “je bent nog

jong” en “je moet misschien met iemand...” en ik zucht en denk dat ik dat zelf wel kan beslissen. Nee, ik heb niemand, zeg ik geërgerd. Sommige dingen kun je beter niet zeggen, voeg ik na een korte stilte toe. Hij is het niet met mij eens. Je bent eerlijk door te zeggen dat het nooit meer zal gaan, dat zelfs de dokters het zeggen, maar ik zeg jou, dat ik, dat... ondanks dat... van je houd. Wil je mij vasthouden? En zo liggen we een tijdje. Slaap je al, vraagt hij. Nee. We wilden nooit kinderen van ons beide, zegt hij. Nee, dat wilden we niet. Misschien was het makkelijker als we dat wel... Misschien... Ik draai mij om en val nog niet in slaap.

Mijn gedachten houden mij wakker en ik weet zeker dat hij ook nog wakker is. Een paar jaar geleden zaten we verwickeld in een familie-schandaal. Ik wilde altijd al moeder worden, maar Marek had Maja al toen we elkaar leerde kennen. En toen Maja zwanger raakte - van een docent - op de school waar ik directeur was, hebben we besloten dat ik het kind zou opvoeden. Eindelijk, onze eigen kleine schat en ik mocht de moeder spelen. Sofia was een droom-baby. Al had ze af en toe emotionele uitbarstin-

gen die uit het niets opkwamen en dan weer even snel verdwenen. Er is iets magisch aan het sussen en het dienen van een baby en daar goed in blijken te zijn. Ik ging op in mijn nieuwe rol, de rol van de moeder. Ik leefde met de leugen en vond het heerlijk. En wat niemand je vertelt, is hoe een baby ook een koppel herschikt. Hoe twee mensen die ooit geliefden waren opeens collega-zorgverleners worden, ploegmaten in een wedstrijd die nooit stopt. Hoe intimiteit verschuift naar praktische afspraken, hoe verlangen plaats moet maken voor vermoeidheid en verantwoordelijkheid. Ik had voor Marek nog nooit een serieuze relatie gehad, dus ik zou niet weten hoe een gelukkig koppel eruitziet. Aan de schoolpoort kijk ik rond en zie vooral ouders met slaaptekort die zich verliezen in hun werk, of - als hun werkuren het toelaten - in banale dingen zoals rollerbladen of zumba, waar ze dan hun identiteit aan ophangen. Ik deed net hetzelfde. Sofia en mijn werk waren mijn vlucht uit de realiteit. Mijn wereld werd kleiner. Intussen is Sofia van ons afgenomen en naar een pleeggezin gebracht. En Maja, ja, die is al een tijdje het huis uit. Nu zijn Marek en ik terug op ons tweetjes gevallen. Sofia is geen baby meer, en

daar heb ik om moeten rouwen. Sindsdien vraag ik me af of het leven op zich wel genoeg geeft. Mag ik niet gewoon de rol van “Nadia” hebben? Niet “moeder van” of “vrouw van”, maar gewoon het hoofdpersoonage Nadia. Dat zou toch moeten volstaan? We zoeken lichtpuntjes in die escapistische nieuwe rollen, omdat we bang zijn dat “gewoon Nadia” misschien niet genoeg is. Na deze gedachten probeer ik mijn geweten te sussen met het idee dat er parallelle universa bestaan waarin alles al is gebeurd en elke mogelijke stap en misstap al eens is gezet zodat ik kan voelen hoe klein en onbelangrijk ik ben in the grand scheme of things. Dat helpt relativiseren. Enfin, hoe groot de wereld ook mag zijn, iedereen ligt uiteindelijk alleen maar wakker van datgene wat hij of zij aanbelangt. Ook ik. Ik mis een kind dat nooit van mij was.

DRIE

De volgende ochtend doet hij zijn sjaal weer om en vertrekt. Ik sta daar, aan het raam te zwaaien zoals verwacht wordt van een goede partner. Hij stapt in zijn auto, ik zie hem nog zwaaien. Ik zwaai terug en sluit het raam. Alles wat ik nooit

in vraag heb moeten stellen, komt nu op losse schroeven te staan. Ik zit al lang met de vraag of ik een goed mens ben of niet. Mensen hebben geheimen, toch? Ik heb nogal snel het gevoel dat ik anders ben dan iedereen hier op deze planeet, dat ik overal buiten val. Terwijl ik daarnaast rotsvast overtuigd ben van het idee dat ik niet de enige kan zijn die twijfelt aan de huidige sleur. Het is al lang geleden dat Marek en ik nog eens seks hebben gehad. Ik durf te wedden dat zijn malfunctie vooral door zijn eigen gedachten komt. Toch kan ik ook niet wegdenken dat het aan mij ligt. Ben ik nog wel genoeg voor hem? De mens blijft een beest. Alleen leggen wij onszelf en elkaar van alles op, maar dat staat soms haaks op onze instincten. Dat ene moment dat je het jezelf toelaat om buiten de lijntjes te kleuren, omdat het godverdomme zo heerlijk is. Dat moment dat je denkt dat de gevolgen voor later zijn, dat je ze wel zult dragen als het voorbij is. Want het enige wat telt, is dat moment. En alles mag daarvoor wijken, want je verdient het om zelf te bepalen en niet bepaald te worden. Want jij wilt dit. En die ander duidelijk ook. Oh god, dat is heerlijk, je gewild voelen. Samen ademen, samen bewegen op het ritme van het nu en alles

wat daarna komt, is ongedefinieerd. Maar wat als je het niet meer kan? Fysiek bedoel ik. Zoals Marek. Koppels hebben soms sekspauzes. Ik heb het gegoogled. Meestal door de kinderen, de sleur, de vermoeidheid... Het is ook vermoeiend elkaar dag in en dag uit te zien, ook wanneer het niet goed gaat. Wanneer je na een vreselijke dag rustig wilt thuiskomen. Ik fantaseer soms over een ander leven. Een leven waarin ik enkel voor mezelf moet zorgen. Dat het avondeten ook eens een gebakken ei mag zijn, gewoon omdat ik dat goed vind. Of van een leven met iemand anders. Die ene waar nooit iets van is gekomen, waarvan je altijd hoopte dat je ooit eens... Of die andere wildvreemde die je altijd tegenkomt op de bus. Of een leven waarin ik, alles en iedereen kan hebben, zonder consequenties. Het leven is genadeloos. Mensen zijn genadeloos. Affaires, bedrog, de zotste verhalen, het gebeurt. Ik kijk van niets meer op. Aan het begin van een relatie is het anders. Dan wil je niets liever dan een knuffel en genegenheid, maar na jaren vallen de maskers af samen met het geduld dat eindeloos leek te zijn. De ander zijn gebreken worden lastiger, de gesprekken moeilijker. De strijd tussen jezelf niet te willen verliezen en de gevoelens van een

ander proberen te respecteren wordt dagelijkse kost. Er wordt van je verwacht dat je leert samenleven met die ene persoon: in goede en in kwade tijden.

Marek en ik, wij waren intens, onhoudbaar, als een steekvlam. In positieve en negatieve zin. De discussies waren er al snel en konden uiteindelijk dagen duren. De belofte om nooit al ruziënd te gaan slapen, verdween als sneeuw voor de zon. Het werd een spel om de ander te raken met woorden en soms ook met schoenen, alleen als het mij echt te veel werd, we smeten met deuren en haalden het bloed van onder elkaars nagels. We leerden elkaars zwakke plekken kennen en we gingen hier en daar over de schreef. We scholden. Ik zei soms dingen als: je bent geen haar beter dan je vader. 's Nachts huilde ik omdat ik niet begreep in welke discussie we nu weer beland waren. Ik werd koppiger en koppiger. Ik deed dingen waar ik nog steeds niet trots op ben. Meestal uit angst om verlaten te worden. Ik bedacht kleine listjes, luisterde zorgvuldig naar sommige van zijn woordkeuzen om hem erop te betrappen dat hij mij niet meer graag zag. Want dat was mijn grootste angst. En omdat ik daar zo

bang voor was, dacht ik dat het onvermijdelijk zou zijn. Dat hij sowieso zou stoppen van mij te houden. Dat hij mijn uitbarstingen niet meer zou verdragen en mij zou willen ruilen voor een ander. Want ik ben allesbehalve perfect, maar ik aanvaard mijn eigen gebreken niet, dus hoe zou hij dat dan moeten kunnen? Want ik ben hem niet waard. Ik ben zijn liefde niet waard. Niemand ziet mij graag of ziet mij echt aan voor wie ik ben. Ik gedraag mij eerder stoïcijns, zodat iedereen de kans krijgt van mij te houden, zodat mensen mogen invullen wie of wat ik ben. Zoals een leeg doek. Ik snap waarom niemand van mij houdt. Mensen hebben mij vaak als bedreigend ervaren. Een vrouw met kennis wekt voor sommigen een verlangen om die vrouw klein te krijgen. En zo voel ik mij op die momenten. Klein. Mijn schaduwgedachten trekken mij dan in een neerwaartse spiraal. Dit gevoel, mij op zulke momenten wel bekend. Een huilbui. En het besef dat ik in paniek raak. Geen lucht krijgen. Op bed liggen en mezelf in slaap huilen. En als ik dan de volgende dag wakker word met rode ogen en een kloppend hoofd, kom ik weer bij zinnen. Ik word overspoeld door een gevoel van schaamte dat ik mezelf opnieuw heb laten van-

gen door mijn eigen gedachten. Om het goed te maken, doe ik waar ik goed in was. Ik kleed hem uit en trek hem op bed, of op de zetel, of in de keuken. En we hebben de hete seks. Als we elkaar uitkleden uit pure gulzigheid, zoekend met onze lippen en klauwend met onze handen, dan is het weer in evenwicht. Zo was het.

We zijn twee mensen die diepe dalen en hoge pieken nodig hebben. Zodat we gestimuleerd blijven in het leven. Om te kunnen blijven leven. Zodat we niet geleefd worden. We hadden ooit genoeg aan elkaar. Ik wil die lachende maskers terug. Die lichtheid van het begin. Dat eindeloze geduld. Die rust van de roze bril van verliefdheid die alles plat relativeert, op de goede manier. Dan ben je de beste versie van jezelf. We waren zachter en hadden meer begrip voor elkaar. We hadden het constant over onze dromen. Ik denk terug aan die tijd. Dat verliefd zijn. Het mooiste gevoel op aarde. Niet kunnen eten, slapen of werken. Ik ervaarde de wereld met een gouden randje. Alles was lichter. Alsof iemand de verzadiging had opgedraaid en de randen van de werkelijkheid had bijgewerkt. Wij konden de wereld aan. Het was dat soort liefde, weet je wel.

We leerden elkaar kennen via gemeenschappelijke vrienden. Vanaf dat eerste moment, toen ik hem zag, voelde ik het al rommelen in mijn buik en warm worden in mijn borst. Vlinders. Je mag het gerust een cliché noemen, maar zo was het echt voor mij. En voor hem ook. Liefde is iets vreemds. Het maakt je blind precies op het moment dat je denkt eindelijk helder te kunnen zien. Er is iets egoïstisch in het verliefd zijn. Iets misleidends ook. Alsof ik niet verliefd was op hem, maar op de echo van mijn eigen verlangen die hij opriep. En net als Narcissus wist ik ergens dat het gevaarlijk was, die verleiding om te verdwijnen in het ideaalbeeld dat je in de ander projecteert. Je kijkt, je verlangt, je ziet iets wat je herkent als 'thuiskomen', maar misschien is het gewoon je eigen spiegeling die terugstaart. Dat is het giftige aan de liefde: je denkt dat je iemand anders kiest, terwijl je misschien alleen maar jezelf achterna rent.

Weken later, niet veel later, zei ik hem na de seks dat ik verliefd op hem was. Ik voelde mij terug een klein meisje. Mijn wangen rood, onze lichamen nog warm, en hij kon het nog niet terugzeggen. Het was te snel. Ik kon het van de daken

schreeuwen. Ik hield van hem en ik zou voor de rest van mijn leven bij hem blijven, dat wist ik toen al. Die nacht lag ik wakker, de hele nacht, en ik durfde het hem niet te zeggen. Het idee dat mijn gevoelens onbeantwoord konden blijven, was beangstigend. Want dat is ook liefde: een soort vrijwillige overgave aan iets dat je volledig kan breken. Ik kijk op mijn horloge en ben de tijd uit het oog verloren. Mijn college start over een uur. Ik neem mijn spullen en heb nét tijd genoeg om te voet naar mijn werk te gaan.

Wanneer ik diezelfde avond thuiskom, zit Marek in zijn stoel. Hij heeft een plaat opgelegd. Wat is dit, vraag ik. Van den Budenmayer, mooi hè, antwoordt hij. Prachtig. Ik denk dat ik het ken. Er heeft iemand gebeld. Wie was het? Hij weet het niet. Hier, dit heb ik bij voor jou. Wil je het passen? Hij doet de vest aan die ik op zijn schoot heb gegoooid. Het vestje past als gegoten. We lachen naar elkaar. Mijn telefoon gaat. Hij kijkt waar het geluid vandaan komt en blijft staan. Ik wandel langs hem de kamer uit en neem op. Hallo? Wie? Ik moet spontaan lachen als ik zijn stem hoor. Oké, antwoord ik op een vraag. Oké, ik kom eraan. Ja, dat is beter. Ik begrijp het, ja.

Natuurlijk, oké. Ik leg in.

VIER

Mijn moeder belt. Het is woensdagochtend. Het gesprek is kort. Ze vraagt wanneer mijn colleges zijn en of ik haar witte sjaal en paraplu kan brengen. Ik heb toegegeven op een nachtje zetel slapen na mijn laatste college zaterdagavond, bij haar in het woonzorgcentrum.

De rest van de week vliegt voorbij met colleges en het nakijken van scripties. Elke dag kom ik laat thuis, en de volgende ochtend moet ik er alweer vroeg uit. Het is opnieuw zo'n drukke periode dat ik er zelfs voor kies om op zaterdag te werken. Marek is zo lief om me naar de universiteit te brengen. Dat soort dingen doet hij vaak, zelfs zonder dat ik erom vraag. We zijn aan de late kant, want ik had me verslapen, en alles bij elkaar maakt me doodmoe. Wanneer ik de grote houten deur binnenloop, schiet het me te binnen dat ik de sjaal en paraplu van mijn moeder ben vergeten. Die zou ik vanavond langsbrengen. Ik loop terug naar de auto, en Marek stelt voor dat hij wel even langs haar appartement gaat. Hij

maakt nog een grapje of ze in het woonzorgcentrum geen sjaals verkopen. Je kent haar: ze wil haar eigen sjaal en haar eigen paraplu. Mijn hoofd voelt steeds chaotischer; ik word slordig. Geef me de sleutels van haar appartement, vraagt hij. Ik geef ze, ik móét ze geven. De paraplu hangt achter de deur en haar witte sjaal ligt op de kast in de slaapkamer, zeg ik nog. Ik vind ze wel, antwoordt hij.

De weg naar mijn bureau wandel ik op automatische piloot terwijl mijn gedachten alle kanten opschieten. Ik denk aan al die tijd dat ik mijzelf niet heb vooropgesteld. Het grootste deel van mijn leven leefde ik in functie van een ander. En begrijp me niet verkeerd, dat zeg ik niet vanuit een soort slachtofferrol, want ik merk dat ik op die manier meer terugkrijg van het leven. Door anderen te geven wat ze willen, krijg ik uiteindelijk wat ik wil. Maar dat houdt niemand vol. Niemand, denk ik terwijl ik de deur openhoud voor die ene collega die ook heeft beslist om te werken op een zaterdag. Ik hervat mijn route en mijn gedachten. Ik wil op mezelf kunnen leven, zonder afhankelijk te zijn van iemand anders' liefde. Ik mag mijn eigen gevoelens niet wegduwen. Ik heb nooit de intentie gehad hem te

kwetsen. Nog een reden waarom ik geen kinderen wilde: of je het nu wil of niet, er komt een punt waarop je hen traumatiseert. Intussen weet ik wel dat je iets niet uit de weg moet gaan, omdat de kans bestaat dat het fout kan lopen. Als je zo leeft, bereik je niets in het leven. Nu denk ik dat positief niet kan bestaan zonder negatief. Liefde bestaat niet zonder pijn. Als er geen pijn was, zou het betekenen dat ik er onverschillig tegenover zou staan. Je kan alleen pijn voelen over dat waar je waarde aan hecht. Kan je met iemand samenzijn voor de rest van je leven? Of nee, wacht, ik bedoel, kan je met één iemand samenblijven voor de rest van je leven en allebei gelukkig zijn? Een relatie is zo complex. En ik zie hem nog graag, maar het voelt zo ingewikkeld. Bevredegd blijven in het idee van alleen maar wij twee? Ik moet lachen bij mijn eigen woordkeuze. Het is al lang geleden dat ik bevredegd ben door Marek. Het idee van monogamie is verouderd en toch wil ik mijn oude leventje niet kwijt. Wij waren altijd zo gelukkig. Wij waren dat gelukkige koppel waar anderen zo jaloers op waren. We zien elkaar echt graag en nog steeds, op een andere manier, maar er is nog liefde. Ik dacht dat ik hiervan gespaard zou blijven. De ge-

dachte aan een ander. De aantrekking, het spannende gevoel. Als je ouder wordt, besef je dat iedereen een geheime tuin heeft. Ik ben te braaf. Ik ben te bang. Terwijl dit volkomen normaal is. Ik kan de cijfers opzoeken, die zullen mij geruststellen, denk ik en ik wandel mijn kantoor binnen. Het aantal partners dat een affaire heeft, en vervolgens het aantal koppels die die affaires overleven. Ik leg mijn tas op mijn bureau, neem mijn telefoon uit mijn broekzak en ga zitten in mijn bureaustoel. Ik zoek het papiertje met zijn nummer op dat ik bewust niet uit het hoofd ken. Maar waar is het papiertje? Shit. Ik zoek in mijn tas, maar ik vind het niet. Zucht. Ook dat nog. Dan zie ik het nummer staan tussen mijn recente oproepen. Ik bel hem.

Hij neemt op. Ik ben het, bel niet als het niet nodig is, zeg ik streng ter begroeting. Nee, niets. Hier is het beter. Tussen tien en zes. Op dinsdag en donderdag om acht uur. Wat voor kaartje?! Ik sta op uit mijn stoel. Wanneer heb je dat kaartje verstuurd? Ik beëindig het telefoontje en begin te ijsberen. Shit. Wat nu. Ik bel Marek. Voice-mail... Ik bel nog eens... Hij neemt op. Ben je er? Ja. Waarom was de lijn bezet? Euh, geen idee, slechte verbinding. Haast je daar, zeg ik. En zit

niet aan mijn moeders spullen. Ze haat het dat je daar bent zonder haar. Ik leg in. Ik voel mijn gezicht warm worden en er stijgt een tintelend gevoel in mijn huid. Alsof een zandloper leegloopt, maar dan in de tegengestelde richting. Mijn zicht wordt wazig en het geruis van bloed klinkt luid. Mijn lichaam staat onder druk. Hij zal het kaartje vinden. Hij zal erachter komen en het gaat hem kapotmaken. Ik wil hem geen pijn doen. Ik zou hem nooit pijn willen doen. En toch doe ik het.

VIJF

Hij klopt aan en komt binnen met de witte sjaal en paraplu in de hand. Hey. Bedankt. Net op tijd. Ik vertrek zo naar mijn moeder.. Neem jij de auto maar, zegt hij en wil vertrekken. Was er post voor mijn moeder? Ik heb er niet naar gekeken. Marek! De sleutels? Hij zoekt onhandig in zijn broekzak. Hij geeft de autosleutels en de sleutels van het appartement van mijn moeder. Tot straks, zegt hij nog en hij wandelt de dubbele deur door, naar buiten. Hij heeft het kaartje niet gezien. Zo goed kan hij niet liegen, hoewel ik nergens meer zeker van ben. Ik kijk naar het

raam en zie dat het regent. Soms geniet ik van de regen en de veranderingen in het weer. Het is het bewijs dat de wereld blijft draaien. Ook al staat mijn wereld stil. Ik heb de neiging om mezelf te verliezen in mijn eigen wereldje. Er overvalt mij een gevoel van geruststelling. Nee, hij weet het niet. En hij zal er ook nooit achter komen.

Men noemt het bedrog. Alsof trouw enkel iets is wat je aan een ander verschuldigd bent. Maar wat als trouw aan jezelf zwaarder weegt dan trouw aan de regels? Ik ga vreemd, zoals ze zeggen. En nee, om eerlijk te zijn voel ik op dit moment geen schaamte. Want ergens onderweg tussen zorgen, plannen, lief zijn en rekening houden met, was ik bang mezelf kwijt te raken in de vrouw die ik hoorde te zijn. Marek noemt me 'zijn rots', maar ik ben eerder een standbeeld geworden. En ineens was hij daar, Mariusz. Hij zag die barsten niet in dat statische ding dat ik werd. Hij voelt zich aangetrokken tot het masker dat ik voorhield. Het verleidelijke, lachende, vrolijke masker waar ik ook Marek mee heb weten te verleiden. Mariusz is nog jong, maar dat is net fijn. Ik kijk hem nooit aan tijdens de seks. Het is ook absoluut niet de beste seks die

ik ooit heb gehad. Al leid ik wel de dans en daar geniet ik van. Die momenten heb ik de touwtjes in handen. Soms vraag ik me af of Marek het zou begrijpen. Dat het misschien beter zou zijn als ik met iemand anders... Dat het hem geen pijn zou doen. Dat hij alleen rouwt om het feit dat hij het zelf niet meer kan. Dat hij het helemaal los van mij bekijkt. Soms heb ik het gevoel dat hij dat sowieso doet. Zou hij het erg vinden als hij erachter zou komen? Misschien niet.

Het was een vrijdagavond. We zijn met een paar kennissen de week aan het afsluiten in een café. Het is een schrale kroeg, maar daar gaan we nu eenmaal altijd naartoe. Aan de bar zitten twee jonge mannen, ik schat hen rond de 21 jaar. Ze kijken rond alsof God hen net heeft geschapen. Die aanblik vind ik zo ontwapenend dat het mij en al de anderen doet lachen. Later op de avond, na mijn tweede mojito — ik heb niet veel nodig — kruis ik één van de twee jonge mannen op het toilet. Onze armen raken elkaar kort en ik voel een spanning die ik ooit zo goed kende. De spanning van nietszeggende seks met een onbekende om elkaar daarna nooit meer terug te moeten zien. Ik ben mij ervan bewust dat ik iets voel. Iets voel. Heerlijk, iets voelen. Ik zal hem

nooit kennen, nooit weten wat hij leuk vindt of wat zijn dromen zijn, wat hij eet 's morgens op zijn boterham of wat zijn politieke voorkeur is. We zouden elkaar alleen kort neuken en daar zou het bij blijven. Als een gemeenschappelijk geheim dat als ik er nooit meer over praat, nooit is gebeurd. Ik zie in zijn ogen dat hij hierover al eens heeft gefantaseerd. Over seks met een wildvreemde vrouw in een kroeg als deze. En die blik maakt mij gek. Hij wil mij. Ik wil hem.

Ik stap in de taxi en rijd naar het leegstaande appartement van mijn moeder. Marek heeft zijn taxi bij mij achtergelaten, dus de kust is veilig. Hij zou een uur moeten wandelen, maar dat doet hij nooit in de kou. Alsof het universum wil dat het zo zal zijn. Mariusz en ik zien elkaar nu al een tijdje. We neuken en dan wil ik dat hij vertrekt vooraleer ik uit de douche ben. Dat is de afspraak.

Mijn gedachten gaan op andere momenten tegen 100 per uur, maar nu niet. Nu is het stil. Zalig. Door de spanning heb ik zelfs geen tijd om te denken. Ik loop het appartementsgebouw van mijn moeder binnen en ik neem de trap, niet de lift. Ik heb geen tijd om stil te staan. Na zes trappen staat hij daar. Aan de deur. Geen begroeting.

We kussen. Niet liefdevol, niet zacht, gewoon hard. Hij duwt mij tegen de voordeur. Soms denk ik dat hij dingen doet die hij ziet in films. Hij is nog zo jong. Hij heeft nog steeds vaker mensen seks zien hebben op televisie dan dat hij het zelf heeft gehad. Arme jongen. Ik duw hem weg. Pak de sleutel en loop naar binnen recht naar het bed. Voor de rest liggen er over alle andere meubels witte lakens. Hier woont duidelijk niemand. Ondertussen trek ik mijn kleren uit. Ik check nog een keer of hij de deur achter zich heeft gesloten, want zelfs op een moment als dit kan ik toegeven dat ik weet wat ik doe. Ik heb mijn bh nog aan en laat mij op mijn rug op het bed vallen. Ik kijk hoe hij zijn kleren uittrekt. Ik zie dat hij niet kan wachten. Hij vergeet zijn sokken uit te doen. Niet erg. Hij komt op mij liggen. Geen voorspel. We hebben gewoon seks.

Het is al laat. Ik douche wel in het woonzorgcentrum, de verpleging kent me daar. Ik ben er letterlijk kind aan huis. Mariusz neemt zijn blauwe regenjas en vertrekt al fluitend. Het klinkt als een kinderliedje. En daar sta ik dan. Een volwassen vrouw — in het oude appartement van haar moeder — die net seks heeft gehad met een student. Ik vind mezelf ronduit zielig. Egoïstisch.

Ik voel me door en door slecht. Ik denk aan wat ik hen aandoe, zowel Mariusz als Marek en daar mag ik niet te lang bijilstaan, anders komen de donkere gedachten. Het verlangen om weer te verdwijnen. Op elke mogelijke manier. Het mag zelfs pijn doen. Ik voel liever fysieke pijn dan deze schaamte. Dat de wereld weer in balans zou zijn als ik gewoon uit een raam spring. Ik adem drie keer diep in en uit en volg Mariusz met een kleine achterstand naar buiten. Ik doe de deur op slot. Deze keer neem ik wel de lift. Het enige wat ik kan denken is dat dit moet stoppen voor het ontploft en dat ik Mariusz nooit meer wil zien. Het is genoeg. Ik moet stoppen mezelf dit aan te doen.

ZES

Ik stap in Mareks taxi, die ik vlak voor de deur had geparkeerd. Ik start de motor niet. Ik begin te huilen. Ik ben kwaad. Op mezelf. Ik wou zo graag dat ik het kon. Dat ik bij hem kon blijven en trouw kon zijn. En ik denk ook dat ik het zou kunnen. Alleen voel ik een gapend gat, daar waar onze liefde zat. Ik doe de zonwering omhoog en kijk naar mezelf, maar denk aan hem. Hij

is sinds zijn ziekte zo veel bezig met zichzelf. Hij lacht niet meer en ik heb de indruk dat hij zijn eigen geluk kwijt is. Elke dag heb ik medelijden met hem. Denkt hij ook aan mij? We zijn allesbehalve een team. Hij voelt zo ver weg. Ik weet dat ik er voor hem moet zijn. Hij is ziek, ik niet. Maar op een manier ben ik toch ook slachtoffer van zijn ziekte, waarom wil hij dat niet zien? Ik heb zo vaak geprobeerd hem te helpen, maar hij laat het niet toe. Hij wil het niet. Hij schaamt zich te veel, omdat “iets” zijn mannelijkheid heeft afgenomen. Dat hij nu niets meer heeft om te geven, of niets meer kan geven, ook geen liefde. Hij is zo veel bezig met zijn ziekte dat hij mij niet meer ziet. De tijden van de pure hartstocht zijn voorbij en dat is oké. Ik kan daarmee leven. En ik weet dat ik de pure hartstocht opzoek met Mariusz, omdat ik het bij Marek niet kan vinden. Mariusz geeft mij ook het soort intellectuele genot dat ik bij Marek nooit heb ervaren. Hij is een... taxichauffeur en Mariusz is een beloftevolle student in de wetenschapsgeschiedenis. Hij heeft mij nog niet lang geleden een van zijn schriftjes cadeau gedaan.

Ik kan leven zonder zijn penetratie, er bestaat nog zoveel meer, maar hij vindt blijkbaar dat het

niet zo is? Maar ik wil wel iets terugkrijgen, al is het acceptatie of geduld of erkenning voor mijn deel in zijn ziekte. Ik heb iets nodig. Ik wil iets terugkrijgen. Van hem. En ik wil ook kunnen geven, iets wat hij wil aannemen. Ik haat mijzelf voor de gedachte dat ik iets van hem wil. Want liefde moet toch onvoorwaardelijk zijn? In goede en in kwade tijden. Maar ik kan toch geen liefde blijven geven als hij dat niet wil? Dat is te pijnlijk. Liefde blijft toch de essentie van een relatie? Ik vraag toch niet te veel? Of ligt alles aan mezelf en heb ik een onrealistisch idee over een relatie? Ik weet het niet. Ik heb het nooit geleerd. Al mijn andere relaties zijn slecht afgelopen. Dus ik weet niet hoe het wel moet. Als hij zich maar zou openstellen, als hij maar zou weten dat hij zich kwetsbaar mag opstellen. Dat we de dingen zullen delen, samen dragen zodat ze lichter worden. Maar dat wil hij niet. Hij zondert zich af, luistert Van den Budenmayer en draait zich om. Ik zie hem graag. Dit alles is ook nieuw voor mij. En ik ben een mens en ik maak fouten. Ik geef toe dat ik nooit de beste ben geweest in mijn gevoelens delen en mezelf kwetsbaar opstellen, maar ik wil het leren, samen met hem. Onze relatie naar een hoger niveau tillen. Maar

dat kan ik niet alleen. En hij ook niet. We zullen het samen moeten doen. Alles. Ik begin harder te huilen. Ik snik luid en mijn ademhaling is bijna hysterisch. Ik stamp met mijn voeten en sla op het stuur. Mijn tranen stromen en vallen op mijn knieën, want terwijl ik dit denk en deze gedachten door mijn hoofd razen, voel ik diep vanbinnen dat ik het niet meer aankan.

Twée uur later val ik in slaap op de zetel in mijn moeders kamertje. Ik droom over niets. Ik heb me zelfs niet gestoord aan het gesnurk van mijn moeder. Zo uitgeput was ik. Ze wil dat ik hier slaap, zo één keer in de maand.

ZEVEN

De volgende ochtend kom ik thuis. Hoewel het nu aanvoelt als een plek waar ik niet meer mag zijn. Alsof ik het niet verdien om dit een thuis te noemen. Maar ik moet, ik moet doen alsof er niets aan de hand is. Dat is mijn straf. Ik moet boete doen. Ik wandel naar binnen en hij zit niet in de zetel, ligt niet op bed, staat niet te koken. Marek? Ik denk dat hij in de badkamer is. Ik klop zacht op de deur. Geen antwoord. Alleen het geluid van water dat in de leidingen trilt. Ik open

de deur. Hij zit naakt op de grond en kijkt me niet aan. Ik blijf even in de deuropening staan. Hij ziet eruit alsof hij iets kwijt is wat hij niet kan benoemen. Vertel me eens... jij was goed in natuurkunde, toch? Hoe ging die ene formule ook alweer? Ik stap de badkamer binnen, langzaam, alsof ik zijn verdriet niet wil storen en ik vraag mij af waar hij naartoe wil met zijn vraag. Welke formule bedoel je, vraag ik. Het gewichtsverlies van een lichaam dat in water drijft... ik ben de rest vergeten. Dat is gelijk aan het gewicht van het water dat door dat lichaam wordt verdrongen, zeg ik zacht. Bedoel je die formule? Hij knikt, zonder me aan te kijken. Misschien had hij een zware dag op zijn werk. Hij kan het zich soms aantrekken wat sommige klanten hem vertellen wanneer hij hen rondrijdt. Was het een zware dag, vraag ik. Hij ademt traag uit en antwoordt met een simpele 'ja'. Er is toch niemand overleden? Ja, nee, doe dit niet, zegt hij. Ik schrik van zijn antwoord. Mijn hand hangt nog tussen ons in, halfweg zijn gezicht. Ik trek hem terug. In paniek vraag ik, wie? Raak me niet aan. Zijn woorden snijden, maar niet hard. Ze klinken vermoeid. Ik laat mijn blik op hem rusten, voel de afstand tussen ons groter worden. Het spijt

me, zegt hij. Ik knik. En ik weet niet voor wie hij zich excuseert, voor mij, of zichzelf? Ik zou zo graag hetzelfde terug willen zeggen. Sorry, sorry, sorry. Ik bedrieg je en je weet het niet. Ik ga vreemd, want ik kan niet omgaan met jouw ziekte die jouw mannelijkheid en mijn liefdesbeeld schaadt. Ik laat hem in de badkamer en wandel naar de woonkamer. Daar staat de televisie aan. Het geluid verstomt de stilte. Ik zet het geluid nog iets luider, ga zitten en ik neem mijn telefoon uit mijn tas. Ik kijk even achterom. Ik bel. Ik ben het. Ik moet je spreken, zeg ik. Ik wil je nu spreken. Ik draai met mijn ogen als antwoord op iets wat hij zegt en kijk over mijn schouder of Marek niet plots vlak achter mij staat. Vanmiddag om twaalf uur. Ik herhaal het uur en hoor dan iets achter me bewegen. Marek. Hij luistert. Ik voel het. Ik blijf nog even zitten, met mijn gsm in de hand, dan leg ik hem neer en sta op. Ik roep zijn naam. Alsof ik een vraag wil stellen. Hij antwoordt niet. Marek? Ja. Ik blijf even staan bij de deur, dan wandel ik weg. Het appartement waar ooit mijn moeder heeft gewoond is stil. Ik steek de lamp aan. Mijn haren draag ik los. Op tafel ligt het postkaartje. Ik lees wat er op staat, zonder het echt te zien. De

bel gaat. Ik open de deur. Mariusz komt binnen. Langharig en nerveus. Hij wil mij kussen en ik houd hem tegen. Ik heb niet veel tijd, zeg ik. Ik loop naar de woonkamer en hij komt achter mij. Ik heb je gemist, zegt hij terwijl hij me kust in mijn nek en zijn armen om mij heen wil slaan. Hij is dan misschien wel jonger, maar hij is minstens twee koppen groter dan ik. Ik maak mezelf los en zet twee stappen naar achter. Hij wil mij terug vastpakken en kussen in mijn nek. Dit is een moment waarop er kort door mijn hoofd schiet dat ik deze jonge man amper ken en als dit fysiek wordt, hij zonder twijfel van mij wint. Een oeroude gedachte, bijna instinctief. Ik ben niet zeker van wat ik aan het doen ben. Een afwijzing kan iedereen kwaad maken. Alleen al daardoor zou je een man niet willen afwijzen. Maar vlak voor hij mij kan kussen zeg ik nee. Wat? Ik zeg dat ik dit nu niet wil en dat ik dit nooit meer wil. Dit is de laatste keer. Daarom wou ik je spreken. Nadia, smeekt hij. Ga, zeg ik. Hij staat stil. Ik hoef niet perse seks, zegt hij, maar stuur mij niet weg. Ik stuur je niet weg, ik vrààg om te gaan. En dan zegt hij het. De drie woorden. Ik was er al bang voor. De manier waarop hij ze zegt is bijna zielig. Want ik weet dat hij ze niet meent en als

hij ze wel meent, dan weet hij niet wat ze betekenen. Dat heb je nog nooit gezegd en dat moet je nu ook niet doen, zeg ik. Hij vraagt of Marek het weet. Hij zegt zijn naam. Hoe durft hij. We gaan het al zeker niet over hem hebben. Ik zwijg even. Nee. Hij is er niet achter gekomen en dat zal ook niet gebeuren. Ik voel dat ik kwaad word, maar ik weet niet op wie. Dat dit gesprek moet plaatsvinden. Dat ik verantwoordelijk ben. Hij wandelt richting de deur. Ik bekijk hem terwijl hij de deur opent. Hij is nog maar een kind. Hij gaat naar buiten en sluit de deur achter zich. Gekraak. Achter mij. Ik draai mij in één beweging om. Ik hoorde net iets en het kwam vanuit de kast. Er is hier iemand. Ik ben hier niet alleen. Ik zie plots een oog, tussen de lamellen kastdeur. Ik ken dat oog. Mijn hele lichaam trilt. Ik roep dat hij uit de kast moet komen. Er gebeurt niets. Kom er godverdomme uit, schreeuw ik. Marek! Hij blijft zitten en slaat zijn handen om zijn oren, als een klein kind. Waarom? Mijn stem trilt. Waarom? Wil je toekijken? Kijken hoe wij... Hoe ik... Je had vorige week moeten komen, dan had je het kunnen zien. Hij zegt dat hij er vorige week ook was. Ik schud mijn hoofd uit puur ongeloof. Wat? Ik heb je vorige

week gehoord, ik zat op de trap, zegt hij. De bel gaat. Mariusz is verdwenen. Niets beweegt in de ruimte. De bel gaat nog eens. En nog eens. Ik storm naar de deur. Mijn lichaam en benen opereren op automatische piloot. Ik zwaai de deur open met een soort agressie die ik nooit eerder heb gevoeld. Daar staat Mariusz. Ik zucht. Wat als je met mij zou willen trouwen? Mijn wenkbrauwen schieten omhoog. Ik bedoel, eerst zou scheiden van hem, en dan trouwen met mij? Ik duw hem naar buiten en sla de deur dicht en wanneer ik me omdraai staat Marek niet meer op de plek waar ik hem had achtergelaten. Het raam staat open. Het gordijn danst ervoor. Hij is... Nee... dat kan niet. Dit mag niet zijn gebeurd. Marek! Ik loop naar het raam en zoek hem buiten. Beneden zie ik ook niets. Ik schrik van hoe hoog het is, maar ik zie hem nergens. Even twijfel ik om... dan is het voorbij. Ik adem diep in en beslis het maar niet te doen. Ik loop hysterisch door het appartement. Marek? Marek! En dan zie ik hem. Hij zit op de badrand en leunt op de lavabo. Ik ga naar hem toe en neem zijn hoofd vast. Ik trek hem naar mij toe. Pak mij vast, fluister ik. Ik kan het niet, zegt hij. Ik pak zijn armen en leg ze rond mij. Zijn armen

blijven slap. Pak me vast, alsjeblieft. Hij beweegt niet. Ik voel mijn eigen tranen over mijn wangen rollen. Alsjeblieft, Marek. Ga niet van mij weg. We huilen nu allebei. Zijn hoofd in mijn armen. Alsjeblieft, ga niet weg omdat ik met iemand anders... ik snik. Ik had gedacht... gehoopt dat het je geen pijn zou doen. Ik heb niet het recht om jaloers te zijn, zegt hij. Jawel. Jawel. Mijn gezicht is nu vlak bij zijn hoofd. Ik heb hem stevig vast. Je hebt alle recht. Ik kan niet verwachten van jou... Nadia. Ik krimp ineen als hij mijn naam zegt. Ik verdien hem niet. Hij kijkt mij aan, vermoeid en leeg. We trillen allebei. Ik wil sorry zeggen, maar het woord alleen is niet genoeg. Niets mag onuitgesproken blijven. Ik zal je alles vertellen. Vanaf nu vertel ik je alles. Altijd. Alleen nog maar de waarheid. Hij zwijgt. Na een korte stilte geeft hij toe dat hij een sleutel had laten bijmaken van het appartement van mijn moeder en ik verzeker hem dat hij nooit meer in een kast moet kruipen om zich te verstoppen. We zullen een kind adopteren. We zullen een gezin stichten. Enkel wij. Dan zegt hij de pijnlijke woorden dat we even uit elkaar moeten gaan. Oké, zeg ik, ga alleen op vakantie. Ik zal een advocaat zoeken voor de adoptiepapieren. Nee, jij

gaat op vakantie. Ik wil niet dat dat studentje... Oké, oké. Hij sluit zijn armen rond mij. Dit voelt vertrouwd. Wij.

ACHT

Een maand na de onthulling, wandel ik naar het universiteitsgebouw. Over enkele uren vertrek ik op skivakantie; Marek had beloofd mijn ski's nog snel te laten verstellen, zodat ik na mijn laatste college meteen kon vertrekken. Professor, kan u mij misschien uitleggen hoe de economische structuren binnen het interbellum precies evolueerden? Die stem. Mariusz staat plots voor mijn neus. Hij glimlacht. Zijn open blik, die blauwe ogen, dat lange haar. Niet nu. Ik wil het echt graag begrijpen, vervolgt hij. Dat onderwerp valt buiten het thema van het curriculum, zeg ik formeel en afstandelijk. Ik draai me om en zoek een collega. Ik wenk mijn collega-professor en vraag of die deze student wil helpen met zijn vraag. De collega knikt. Ik stap opzij, opgelucht dat het gesprek zich verderzet zonder mij. Marek wacht me na mijn college op aan de deur. Ik ben dankbaar voor dit leven, voor wie hij is, voor het simpele feit dat wij samen verder mo-

gen. Dat hij mij dit kan vergeven. Ik vraag me af of ik andersom even moedig zou kunnen zijn. Tijdens mijn pauze had ik wat opzoekwerk gedaan. Adoptie. Misschien zelfs in-vitrofertilisatie. Ik weet van een vriendin, hoe zwaar die hormonen kunnen zijn voor een vrouw, hoe ze het lichaam ontregelen. En ergens dacht ik: waarom zouden we mijn lijf zo belasten als er al zoveel kinderen zijn die geen ouders hebben. Totale discretie, staat er overal. Voor wie precies, vraag ik me af. Voor het kind? Voor de ouders? Het systeem? Ik stap in zijn taxi, geef hem een kus, en we rijden richting station. Het is niet ver. We praten over ons toekomstig kind alsof het al meekijkt vanuit de achterbank. Ik vertel hem tot het moment dat de trein voorrijdt alles wat ik gelezen heb over adoptie. Hoe het, als we voor een meisje kiezen, soms verrassend snel kan gaan. De coupé zit vol. Warm. Drukkend. Hij staat nog op het perron. Ik steek mijn hoofd uit het raampje en praat verder. Je hebt alleen een medisch bewijs nodig van je impotentie; dat werkt in het proces in ons voordeel. De trein kan elk moment vertrekken. Wil je dit echt doen, vraag ik. Ja. De trein begint te bewegen. Zal ik je elke dag bellen, vraag ik. Nee. Oh, vertrouw je

me?Ja. zegt hij. En ik geloof hem.

Hier zit ik dan, alleen op de trein richting de Vo-gezen. Telkens als ik mijn ogen sluit, passeren de beelden weer, zoals bij een viewmaster. Zijn oog door de kastdeuren. Het dansend gordijn. Zijn slappe armen rond mij. Ik zucht diep. Het is voorbij. Ik wil enkel nog liefde. Ook vroeger, toen ik in mijn hoofdkussen moest schreeuwen om mezelf te kalmeren als kind. Was er toen maar iemand die over mijn rug kon wrijven en mij kon vertellen dat het allemaal goed zou komen, zoals Marek dat kan. Dat ik toen kon ervaren dat ik het waard ben om van te houden. En als je het mij vraagt, is dat waar alle ellende van de wereld uit voortkomt. Liefde. Maar liefde is alles. Hoe persoonlijker een verhaal is, hoe uni-verseler en als ik terugkijk op wat ervoor heeft gezorgd dat ik anderen het leven zuur heb ge-maakt, komt dat neer op: liefde en het ontbre-ken ervan. Als je geen liefde kent, ken je geen geluk. Mensen doen rare dingen om zich geliefd te voelen. Mijn moeder is hier een goed voor-beeld van. Zij leidt de liefde van anderen af op basis van wat die anderen wel of niet bereid zijn te doen voor haar. Ah, we zijn er. Ik pak mijn koffers en stap uit de trein. Ik wandel naar het

volgende perron, stap in de volgende trein en na een volledige dag reizen ben ik eindelijk daar. Tussen de bergen.

De eerste nacht in het hotel slaap ik goed. We zouden hier samen zijn. Ik merk dat de berglucht mij goed doet. Ik heb zin om te skiën. De stilte van de bergen. De snijdende koude lucht. Het is dat het zo had moeten zijn, denk ik. Ik eet iets, trek mijn skikledij aan en wandel naar de dichtstbijzijnde lift. Het is druk. Een man roept door de intercom dat de tickets voor de lift vandaag zijn uitverkocht door de grote opkomst, morgen is het loket weer open vanaf half acht. Balen. Het is hier maar een klein skigebied, dat sinds kort populair is geworden doordat er hier een bekende film is opgenomen. Plots duwt iemand twee lifttickets onder mijn neus en zegt dat er eentje voor mij is. Ik moet lachen door de plotse wending, maar dan herken ik die stem weer. Mijn lach verdwijnt. Mariusz. Wat doet hij hier? Ik weet niet of ik die gedachte luidop heb gezegd of niet. Hij lacht breed en zegt dat hij had gehoord dat ik op skivakantie zou gaan naar de Vogezen. Ik sluit mijn ogen en adem diep in. Ik wil dit niet. Ik wil hem niet en ik voel die bevesti-

ging in mijn hele lichaam. Ik denk aan Marek. Ik zeg tegen Mariusz dat hij de tickets mag bijhouden. Ik loop langs hem en zoek in mijn zakken naar mijn telefoon. Niet bij. Shit. Vergeten in het hotel waarschijnlijk. Ik kijk rond. Is er misschien ergens een plek waar ik zou kunnen bellen? Een hotel. Ik vraag aan de balie of ik de telefoon mag lenen. De man achter de balie knikt. Het is nog vroeg, hij zal al aan het werk zijn. Ik bel het taxibedrijf. Een collega neemt op. Een vrouwenstem. Met Nadia, van Marek, is hij daar? Ze vertelt dat hij er vandaag niet is. Mijn gedachten slaan meteen op hol. Ik voel dat ik niet veel tijd heb. Ik moet naar huis. En wel nu. Ik vraag nog aan de vrouwenstem of ze wil zeggen tegen mijn man dat als ze hem ziet of spreekt, ik de eerste bus naar huis zal nemen. Stilte. Hallo mevrouw? Dank u. Ik leg op. Ik moet nu hem bellen. De man achter de balie zegt dat het hotel niet fungeert als telefooncel. Ik kijk hem zielig aan en vraag of ik nog een keer mag bellen. Alstublieft? Oké dan. Dank u! Ik draai zijn nummer. De telefoon gaat vier keer over. Niets. Shit. Ik loop naar de bushalte en spring op de eerste bus die mij naar het centrum zou moeten leiden. Dan neem ik de volgende, ik wil opstappen, maar de bus-

chauffeur vraagt naar mijn vervoersbewijs. Dat heb ik niet, zeg ik zonder nadenken. Meneer, dit is een noodgeval. Ik moet naar mijn man. Ik heb mijn laatste centen gebruikt om hem te bellen. De man fronst, maar laat me door. Ik vraag me af of dit mij ook zou zijn gelukt als mijn haren zouden krullen en mijn huid donkerder was. Ik ga zitten. Sluit mijn ogen en denk alleen nog aan hem. Ik had thuis moeten blijven. Ik moest bij hem blijven. Ik hoop maar dat hij niets doms doet.

NEGEN

Diezelfde dag neem ik nog een trein richting huis. Nog steeds in skipak, neem ik de volgende bus naar ons appartement. Het is intussen avond. Ik ga zitten en besef dat ik bijna thuis ben. Eindelijk. Thuis. Al heel de dag voel ik mij gestuurd door iets groter. Ik voel mij licht en weet dat dit juist is. Na enkele haltes, stap ik uit. De dichtstbijzijnde halte van deze bus ligt twee straten wandelen van ons appartement. Ik loop de twee straten. Ik kan gewoon binnen, iemand heeft beneden de voordeur laten open staan. Ik loop in de hal en neem de trap. Het appartement

is donker als ik binnenkom. Ook deze deur was niet op slot. De ruimte is leeg. Ik ben hier alleen. Marek? Hij is er niet. Ik zie een enveloppe liggen bij de telefoon met mijn naam op. Mijn lichaam voelt stijf. Ik kijk rond, alle ramen zijn gesloten. Marek. Mijn neus prikt, er komen tranen op. Ik ben te laat. Ik wandel naar de telefoon en voel tegelijk bij elke stap een weerstand om de volgende stap te zetten. Toch zet ik door, richting de envelop. Ik ben in mijn gedachten de brief al aan het lezen. Dit is Schrödingers kat: het idee dat iets tegelijk dood en levend kan zijn, maar dan met mijn man. De tranen vallen. Ik lees de brief. De woorden beginnen te dansen. Ik kan niet meer lezen, niet ademen, niet slikken. Mijn mond gaat open, maar er komt niets uit. Ik huil in totale stilte. Het is voorbij. Alles is voorbij. En ik blijf hier achter. Alleen. Zonder hem. De telefoon gaat, al hoor ik het gerinkel maar half. Het zal mijn moeder zijn. Ze zal weer eens klagen over dat ik haar sjaal ben vergeten. Ik neem op. Nadia? Ik kijk voor mij uit. Droom ik? Marek? Je bent er. Ja, ik ben hier.